

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Naturskyddsenheten
Jenny Hall
010 - 224 10 00 (vxl)
skane@lansstyrelsen.se

Enligt sändlista

Beslut om utvidgning, ändrade föreskrifter och ny skötselplan för naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar i Tomelilla kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar, Tomelilla kommun, beslutat av Länsstyrelsen den 4 november 2005, dnr 511-47829-04, ska ha den utökade geografiska omfattning som framgår av bifogad karta, bilaga 1.

För den tillkommande delen ska beslut meddelat av Länsstyrelsen den 4 november 2005 om bildande av naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar i Tomelilla kommun gälla med samma syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 4, 5, 6 §§ miljöbalken, med tillägg av en B-föreskrift (B5). Länsstyrelsen beslutar att föreskriften B5 ska gälla för hela naturreservatet.

Länsstyrelsen beslutaratt införa två nya undantag med följande lydelse:

- Föreskriften A1 ska inte hindra utplacering av maximalt 3 mobila jakttorn
- Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för bekämpning av för området främmande och/eller invasiva arter

Länsstyrelsen beslutar att dessa undantag ska gälla för hela naturreservatet.

Länsstyrelsen beslutar att de ordningsföreskrifter som anges med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken nedan ska gälla för naturreservatet i sin helhet, dvs både för det befintliga och de tillkommande delarna av reservatet. Genom detta beslut upphäver

Länssstyrelsen ordningsföreskrifterna i beslutet från den 4 november 2005 dnr 511-38654-2005, 1270–211.

I enlighet med 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 2 som ersätter den skötselplan som fastställdes den 4 november 2005 dnr 511-38654-2005.

Länssstyrelsen är förvaltare av området.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

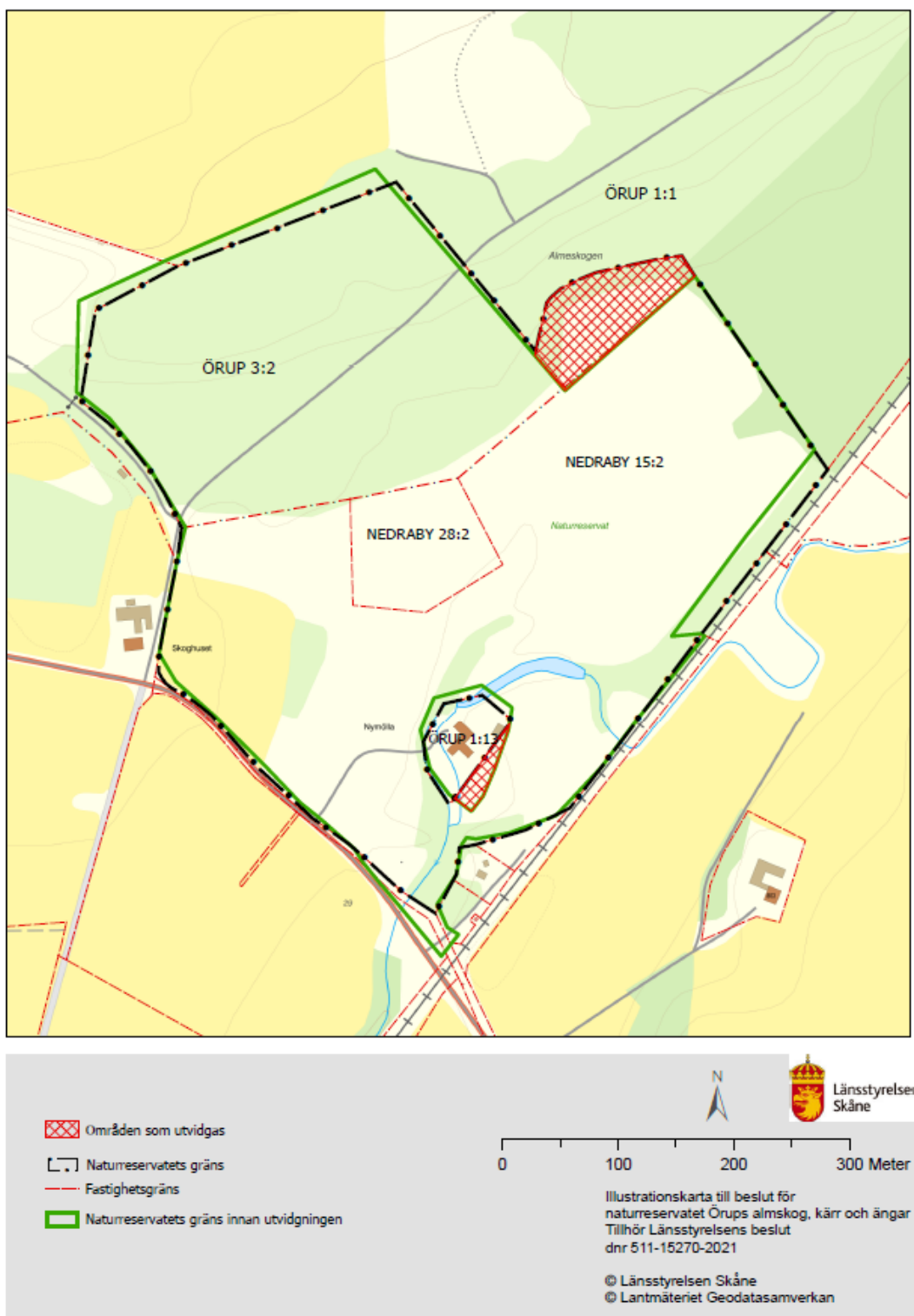

Fig. 1. Karta över naturreservatet. Rödrastrerade områden utgör utvidgningsområden. Utvidgningen av reservatet berör fastigheterna Örup 1:1 och Nedraby 15:2 Tomelilla kommun. Det har även skett andra gränsjusteringar.

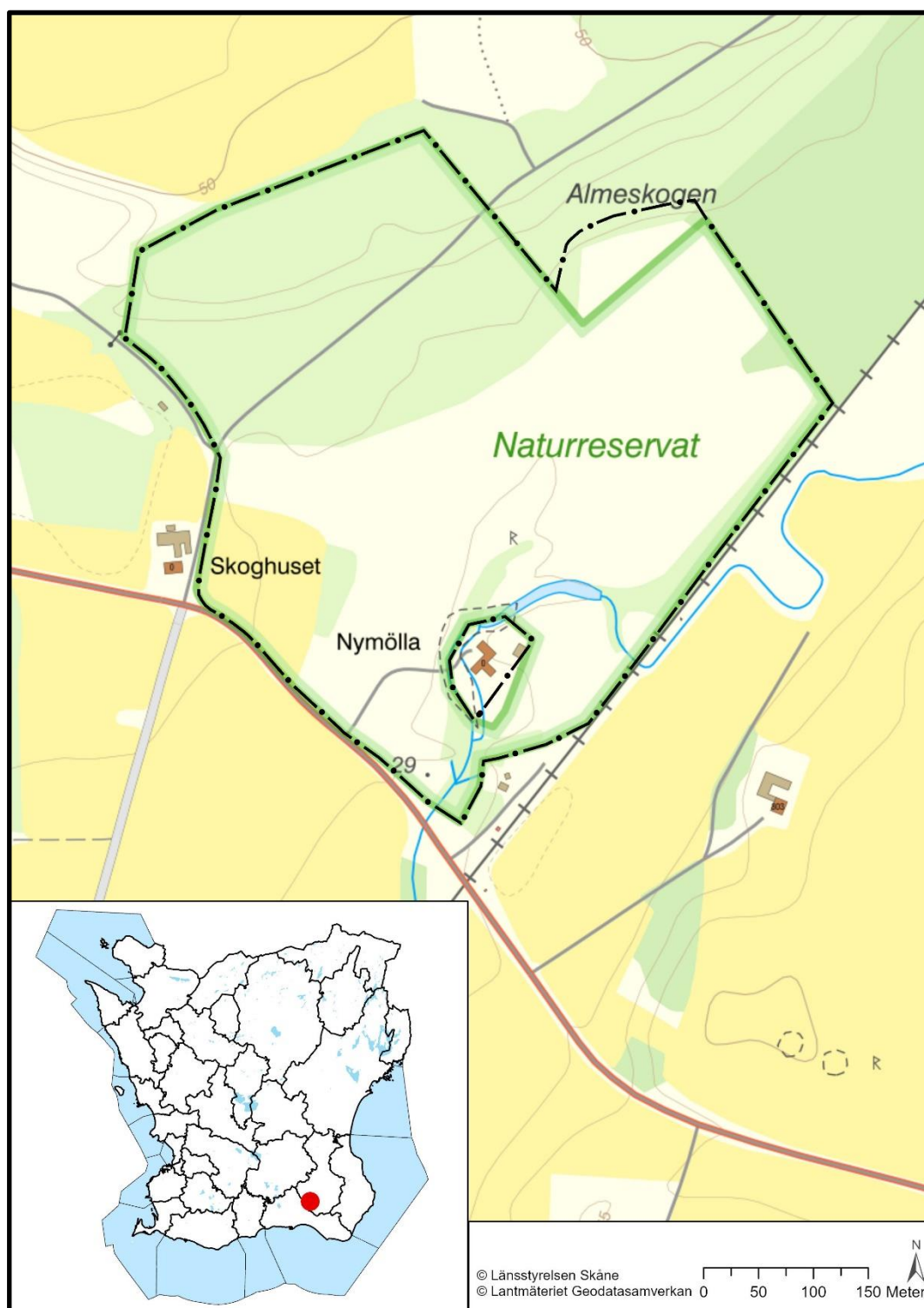

Fig. 2. Översiktskarta med naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Örups almskog, kärr och ängar
Kommun	Tomelilla
Natura 2000-ID	SE0420132 Örupskärr
NVR/DOS-ID¹	2003027
Gränser	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter och markägarkategori	Örup 3:2 (ideell förening), Nedraby 28:2 (ideell förening), Nedraby 15:2 (Naturvårdsverket) och del av Örup 1:1 (enskild)
Läge	Ca 1 600m SO Benestads kyrka
Centralpunkt	E: 432077 N: 6152421 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region	7 - Skånes sediment- och horstområden
Vattenförekomst (HID)²	Örupsån SE615640-138920
Inskrivna nyttjanderätter	Vägservitut till Örup 12:13
Areal	23,7 ha (varav land 23,6 ha, vattenareal 0,1 ha, av landarealen är 7,9 ha skogsmark)
Förvaltare	Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Ändamålet med reservatet ska främst vara att bevara ett ålderdomligt odlingslandskap med markanvändningstyper som har ett dokumenterat ursprung tillbaka i 1600-talet. Lövskogsområdet i norr skall bevaras som naturskog i ostörda successioner, bland annat efter ett utbrott av almsjuka som pågått sedan 1979. Markerna utanför skogen skall utgöras av öppna huvudsakligen betade gräsmarker av varierande fuktighet med insprängda kärr. Den stora variationen av för naturreservatet typiska vegetations- och habitattyper skall bibehållas med inslag av rik lövskog, kalkfuktängar och kalkkärr och med sina speciella och sällsynta växt- och djurarter. Kärr

Reservatet ska innehålla biotoper som utgör en komplett och god livsmiljö för fridlysta eller nationellt rödlistade växt- och djurarter samt förekommande livsmiljötyper som av regeringen har rapporterats förekomma i enlighet med

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

² Enligt VISS, Vatteninformationssystem Sverige

bilaga 1 i Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet).

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning såsom t.ex. mast eller vindkraftverk.
2. anordna camping eller uppställningsplats för husvagn, campingbil eller liknande,
3. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär såsom att plöja, gräva, spränga, dika, utfylla, tippa, dumpa, markbearbeta eller på annat sätt förstöra eller skada fast naturföremål, ytbildning eller småvatten,
4. anlägga vägar och stigar,
5. uppföra stängsel utöver hägnader erforderliga för betesdrift,
6. dra fram mark- eller luftledning,
7. avverka, så eller plantera träd och buskar utöver vad som anges i fastställd skötselplan,
8. ändra florans och faunans sammansättning genom inplantering av för området främmande arter,
9. använda kemiska bekämpningsmedel, stödutfodra eller tillföra växtnäringssämnen som gödselmedel eller jordförbättringsmedel,
10. anordna upplag med undantag för tillfälliga sådana i samband med skötsel av reservatet eller för jordbrukets behov,
11. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning med undantag för gränsmarkeringar och reservatskyltar.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av och upplysning om reservatet,

2. skötsel av mark innefattande årlig betesdrift, slåtter, röjning och gallring av träd och buskar, uppsättande och underhåll av stängsel och vattningsanordningar enligt fastställd skötselplan,
3. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet enligt fastställd skötselplan,
4. uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning.
5. bekämpning av för området främmande och/eller invasiva arter

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar, är det förbjudet att:

1. gräva, borra, måla eller på annat sätt skada mark, sten, eller naturföremål,
2. tälta eller sätta upp utrustning för övernattning,
3. ställa upp husvagn, husbil eller liknande under tiden 00:00-05:00,
4. elda annat än med friluftskök,
5. medvetet störa betesdjur,
6. plocka eller gräva upp växter,
7. föra bort död ved, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar,
8. uppföra någon form av anläggning eller placera ut för naturreservatet främmande föremål,
9. placera eller sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, eller liknande göra skada på hägnader eller andra anordningar,
10. deponera trädgårdsavfall eller på annat sätt skräpa ned i området,
11. parkera utanför anvisade parkeringsplatser

Föreskrifterna under A och C skall inte utgöra hinder för åtgärder i samband med skötsel av området samt anordnande av information i enlighet med av länsstyrelsen fastställd skötselplan, för underhåll av väg genom reservatet eller för drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar tillhörande kommunen, el- och teledistributör. Vidare utgör föreskrifterna ej hinder för kalvgömmor samt stödutfodring av betesdjur på av naturvårdsförvaltaren anvisad plats i samband med betessläpp och installning. Ägaren till fastigheten Örup 1:13 får, efter skriftligt medgivande från Länsstyrelsen och brukaren av fastigheten Nedraby 15:2, framföra fordon på den befintliga markvägen öster om Örup 1:13 för tillfälliga transporter som inte kan ske via fastighetens normala infart över bron vid vattendraget. I samband med utförande av arbeten skall samråd ske med länsstyrelsen. Vid akuta reparationer kan dessa samråd ske sedan arbetena inletts.

Föreskriften A1 ska inte hindra utplacering av maximalt 3 mobila jakttorn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för bekämpning av för området främmande och/eller invasiva arter

Ordningsföreskrifterna ska inte utgöra hinder för Länsstyrelsens tillsyn av området.

Föreskriften C4 utgör inget hinder för förvaltarens skötsel av området.

Föreskriften C5 utgör inget hinder för djurhållaren eller representant för denna att sköta sin djurhållning.

Föreskriften C9 utgör inte hinder för länsstyrelsen, markägare eller annan sakägare som kan behöva använda tillfälliga markeringar vid t.ex. röjning eller jakt.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken gäller även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- 7 kap. 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.
- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen.
- 7 kap. miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11 §) eller strandskydd (13–18 §§).
- 7 kap. 1 § miljöbalken. Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen ska visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den.
- Anmälningssplikten enligt 12 kap. 6 § miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som väsentligen kan komma att ändra naturmiljön gäller även om de inte är förbjudna enligt reservatets föreskrifter.
- 2 kap. Kulturmiljölagen (1988:950) med bestämmelser om skydd av fornlämningar mm.
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng.

- 15 kap. 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning.
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter.
- Transportstyrelsens bestämmelser för civil luftfart, t ex:
 - * deras föreskrifter om flygning med flygskärm (LFS 2007:44 med tillhörande ändringar). Enligt LFS 2007:44 gäller bland annat att flygskärm inte får manövreras på ett vårdslöst eller hänsynslöst sätt så att andras liv eller egendom utsätts för fara eller så att människor eller djur skräms eller störs (21 §),
 - * deras föreskrifter om obemannade luftfartyg (drönare) TSFS 2017:110. Dessa föreskrifter reglerar bl a det obemannade luftfartygets avstånd till människor och djur för att ingen eller inget ska komma till skada och säger även att de kategorier av obemannade luftfartyg som endast får flygas inom synhåll från operatören inte får flygas på en högre höjd än 120 m över mark- eller vattenytan i okontrollerat luftrum.
- Jaktorn vid ledningsgata ska inte utan ledningshavares medgivande uppföras på närmare avstånd än 3 meter från markkablar.

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Vid aktiviteter som inte förbjuds av reservatsföreskrifterna men som kan medföra en väsentlig förändring av naturmiljön, ska anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § Miljöbalken ske med Länsstyrelsen. Samrådspflicht kan gälla för stora tävlingar, evenemang eller aktiviteter som medför omfattande slitage, markskador eller påverkar djurlivet.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Beskrivning av området

Beskrivning av utvidgningsområdena

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Naturreseptatet ligger i ett böljande odlingslandskap genomdraget av flacka dalgångar i närheten av Örups slott. Berggrunden består av lerskiffer från ordovicium-silur. Denna överlagras av isälvsmaterial och ett moräntäcke som innehåller ett lerigt – sandig skiffer – urbergsmaterial med ett visst inslag av större block och stenar.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Utvidgningen i nordost har nyttjats som betesmark och slåtteräng under lång tid. Området ligger i samma fälla och har hävdats med intilliggande betesmark och som även kompletteras med årlig slåtter. Området avgränsas av en befintlig stenmur och intill denna finns ett bryn med enstaka ekar, men främst hassel och hagtorn.

Utvidgningen i anslutning till Nymölla har ett naturligt samband med betesmarken, men har fram till nyligen inte skötts som betesmark eller slåtteräng, utan har nyttjats som upplag av närboende. Området är dock värdefullt med kvarnränna och äldre ekar.

Området som gränsjusteras i öster mot järnvägen består av en smal lövträdsridå invid järnvägen.

På den ekonomiska kartan från år 1910 är ytan i nordost klassad som betesmark, hårdvallsäng och ytan vid Nymölla är åkermark, liksom markområdet vid järnvägen i öster.

Biologiska bevarandevärden

Det nordöstra området består av brynmiljö, fuktäng och ett artrikt rikkärr. I rikkärret har man bl.a. hittat Jungfru Marie nycklar, ängsnycklar, kärrknipprot, brudsporre, vildlin, slåtterblomma, kärrspira, majviva (NT), småvänderot (VU) och tätört. Där finns axag, blåtåtel, tagelsäv, trubbtåg bunkestarr, flaskstarr, hirsstarr, slankstarr, vippstarr, och ängsstarr (NT). Även krytogamfloran är riklig med bl.a. späd skorpionmossa, bandpraktmossa, kalkkällmossa, kärrkvastmossa, guldspärrmossa, stor skedmossa och fetbålmossa.

Den sydvästra utökningen består främst idag av biologiska värden knutna till äldre ekar, och vattenmiljön i kvarnrännan.

Friluftsvärden

Örupsområdet är sedan lång tid tillbaka etablerat som ett känt naturreseptatsområde och många besökare har följt almskogens utveckling. Även rikkärren och kalkfuktängen med sin rika mångfald av orkidéer lockar en del besökare.

Då en led går i närheten av planerad utvidgning i sydväst, skulle de estetiska värdena och naturupplevelsen öka väsentligt om utvidgningen genomförs och upplaget tas bort och marken sköts genom bete eller slätter.

I närheten ligger naturreservaten Benestads backar och Fyledalen.

Skälen för beslutet

Då rikkärrsinventeringen publicerades år 2009 stod det klart att en del av ett mycket värdefullt rikkärr delvis hamnat utanför reservatsgränsen. I ursprungligt Natura 2000-område ingick endast det soligena rikkärret, men Natura 2000-området uppdaterades 2011-08-20 genom en reviderad bevarandeplan och aktuellt Natura 2000-område beslutades den 7 november 2013. Sverige ska se till att Natura 2000-områdena får den skötsel de behöver, samt övervaka att deras naturvärden bevaras. För att bevara och sköta ett område krävs ofta ett skydd. Då aktuell mark ligger i direkt anslutning och inom samma betesfälla som sedan tidigare beslutat naturreservat är det naturligt att skydda marken genom reservatsbildning.

Naturreservatet utvidgas även med ett mindre skifte i anslutning till Nymölla. Marken ligger i närheten av markerad led, i ett område som kan utveckla höga biologiska och estetiska värden. Här finns grova ekar och kvarnrännan löper igenom området som annars är mest öppet. Området har inte några höga floravärden idag, men floran kommer att kunna utvecklas med rätt hävd.

Utvidgningen och gränsjusteringen har och bedöms kunna få ännu högre naturvårdsvärden genom förbättrad skötsel. Den föreslagna utvidgningen har angivits som skyddsvärd ur naturvårdssynpunkt avseende nationell, regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Natura 2000 SCI/SAC:** En del av utvidgningen omfattas till del av ett Natura 2000-område, Örupskärret, som utpekats av EU enligt art- och habitatdirektivet. I detta ingår naturtyperna Rikkärr (7230) och Kalkgräsmarker (6210) i bevarandeplanen från den 20 augusti 2011.
- **Riksintresse enligt 3 kap. 6 § Miljöbalken:** Området utgör i sin helhet av riksintresse för naturvärden (Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden) samt riksintresse för kulturmiljövärden Örup-Tosterup-Bollerup.
- **Länets myrskyddsplan:** Till stora delar inom värdekärna Örups almskog, kärr och ängar.
- **Länets våtmarksinventering:** Del av Örupskärret klass 1 (av fyra klasser där klass 1 är högsta klass).

- **Inventering inom Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr:** Del av Örups kalkkärr, Topogent extremrikkärr. Naturvärdesklass 1 (av fyra klasser där klass 1 är högsta klass).
- **Ängs- och betesmarksinventeringen:** En del av utvidgningen ingår i området som Rikkärr (7230) och Fuktängar (6410).
- **Strandskyddsområde:** Området vid Nymölla och järnvägen omfattas av strandskyddsbestämmelserna.
- **Värdetrakt för ädellövskog:** Östra backlandskapet.
- **Länets naturvårdsprogram:** Området ingår både i Örups kalkkärr som håller klass 1 och i Örupsdalen som håller klass 2.
- **Rödlistade arter:** Inom utvidgningsområdet finns rödlistade³ arter enligt Artdatabanken. Förekomst av bl.a. småvänderot (*Valeriana dioica*) (VU), majviva (*Primula farinosa*) (NT), plattsäv (*Blymus compressus*) (NT), kalkkällmossa (*Philonotis calcarea*) (NT) och ängsstarr (*Carex hostiana*) (NT).

Utvidgningsområdena gör att reservatet får mer naturliga gränser och tillför höga naturvärden. Ett utvidgat skydd av området medverkar till uppfyllande av miljömålen ”myllrande våtmarker” och ”ett rikt växt och djurliv”.

Skyddet kommer att bidra till att utveckla en fungerande grön infrastruktur i landskapet och ligger inom en värdetrakt för ädellövskog.

Enligt 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken får länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4-6 §§ endast om det finns synnerliga skäl. Att man lättar på A-föreskrifterna genom att nya undantag införs ses som ett delvis upphävande, vilket kräver synnerliga skäl. I aktuellt fall har vildsvinstammen ökat i reservatet då vildsvinen har haft en skyddszon i skogen där ingen jakt har skett, och antalet vildsvin är numera mycket stort. Då stora vildsvinsfloccar resulterar i stora markskador i känsliga naturtyper som rikkärr och kalkfuktängar anses vildsvinstammens storlek utgöra en väsentlig förändring. Ett av reservatets syften är att bibehålla för naturreservatet typiska vegetations- och habitattyper med inslag av rik lövskog, kalkfuktängar och kalkkärr med sina speciella och sällsynta växt- och djurarter.

Jakt på vildsvin anses lämpligt för att förhindra skada på skyddsvärda naturtyper som utpekats enligt habitatdirektivet, där bevarandestatusen av rikkärrsmiljöerna är av väsentlig betydelse. Effekten av 3 mobila jaktorn bedöms inte i övrigt negativt påverka reservatets värden.

³ Rödlistan är Artdatabanken sammanställning av arters risk att dö ut i Sverige. Hotkategorier enligt fastställd svensk rödlista av Artdatabanken från 2020. Hotkategorierna är: NT=nära hotad, VU=sårbar, EN=starkt hotad, CR=akut hotad, RE=försvunnen och DD=kunskapsbrist

Motivet till att mildra A1- föreskriften och tillåta tre mobila jakttorn är att vildsvinsstammen i området för närvarande är mycket stor, och vildsvinen bökär bland annat upp rikkärrsmiljöerna. För att på ett säkert sätt och med god jaktetik kunna utöva jakt på vildsvin för att minska problemen de orsakar tillåts mobila jakttorn. Länsstyrelsen bedömer att det finns synnerliga skäl att införa ett undantag från A-föreskriften för att få till en säker jakt från torn. Siktgator inte får röjas i skogen och en hög vildvinspopulation riskerar att motverka reservatets syfte. Möjligheten att uppföra mobila jakttorn bedöms inte påverka naturreservatets syfte negativt, men ger möjlighet att genom jakt minska vildsvinens negativa påverkan på känsliga miljöer som ska bevaras i naturreservatet.

En ny B-föreskrift inrättas som möjliggör bekämpning av för området främmande och/eller invasiva arter. Anledningen till införandet av B-föreskriften är att invasiva och/eller främmande arter som flyttats från sin ursprungliga miljö och i sin nya omgivning ofta sprider sig snabbt och därmed orsakar allvarlig skada för befintligt ekosystem och konkurrerar ut de inhemska arterna. Främmande och/eller invasiva arter är ett av de största hoten mot biologisk mångfald i Sverige. I naturreservatet finns den invasiva arten jätteloka (*Heracleum mantegazzianum*). Jättelokan är listad på EU:s förteckning över invasiva främmande arter, som uppdaterades den 15 augusti 2019, vilket innebär att arten ska bekämpas. I direkt anslutning till naturreservatet växer den invasiva arten parkslide (*Reynoutria japonica*). Länsstyrelsen bedömer att finns skäl att införa en ny B-föreskrift som möjliggör bekämpning av för området främmande och/eller invasiva arter med anledning av förekomsten av främmande invasiva i naturreservatet och i dess närhet. Länsstyrelsen bedömer även att det finns synnerliga skäl att lägga till ett undantag för att föreskrifterna inte ska utgöra hinder för bekämpning av främmande invasiva arter. Undantaget krävs eftersom man ibland måste vidta åtgärder som är förbjudet enligt andra föreskrifter för att bli av med den invasiva, främmande arten. T.ex. kan man behöva gräva upp jättelokans jordstam eller parkslidens rötter för att bli av med respektive art. Både jätteloka och parkslide är hårdiga växter med stor spridningsförmåga som konkurrerar ut andra växtarter.

En del av syftet med reservatet är att bibehålla den stora variationen av de för naturreservatet typiska vegetations- och habitattyper med inslag av rik lövskog, kalkfuktängar och kalkkärr med sina speciella växt och djurarter. Reservatet ska innehålla biotoper som utgör en komplett och god livsmiljö för fridlysta eller nationellt rödlistade växt- och djurarter samt förekommande livsmiljötyper som av regeringen har rapporterats förekomma i enlighet med bilaga 1 i Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet).

Möjligheten att bekämpa främmande och/eller invasiva arter inom naturreservatet utan att dispens krävs från reservatsföreskrifterna ger bättre förutsättningar för att bibehålla skyddsvärda arter och naturtyper.

Länsstyrelsen gör bedömningen att det föreligger synnerliga skäl för att mildra föreskrifterna och införa undantag från föreskrifter för jakttorn och bekämpning av främmande och/eller invasiva arter eftersom det är angeläget skydda naturreservatets naturtyper genom att kunna ta bort invasiva och/eller främmande arter samt utföra jakt på ett säkert sätt i syfte att minska vildsvinstammen. Undantagen bidrar till att uppfylla syftet med naturreservatet.

Mildrandet av föreskrifter kompenseras genom att områdesskyddet stärks genom att markägare och sakägare ska tåla bekämpning av för området främmande och/eller invasiva arter i och med att en ny B-föreskrift införs, dessutom får naturreservatet en större geografisk utbredning.

Konsekvenserna blir ett starkare skydd för naturtyperna eftersom vildsvinen och främmande och/eller invasiva arter är ett hot mot naturreservatets naturtyper och arter. Sammantaget kommer ändringarna i A- och B-föreskrifterna att stärka naturvärdena i naturreservatet.

Länsstyrelsen anser att det finns skäl att även uppdatera ordningsföreskrifterna i naturreservatet för att modernisera föreskrifterna, med även då en del föreskrifter inte anses nödvändiga för att uppnå syftet. Föreskrifterna som reglerar störande ljud, tävlingar samt ridning eller körning med häst tas bort, då dessa aktiviteter inte anses utgöra något problem i området.

Då det inte finns några iordningsställda eldplatser inom reservatet, ändras föreskriften om att det är förbjudet att göra upp eld annat än för på för ändamålet anvisad plats till att det är förbjudet att elda annat än med friluftskök. Husbilar tillåts stå på parkeringen under dagtid. I övrigt omformuleras föreskrifterna endast något eller kvarstår i sin ursprungliga form.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald och att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter bör det angivna området avsättas som naturreservat.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har tagit del av inkomna yttranden och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken, att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4 § förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Ekosystemtjänstbedömning

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter inrättande naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det inverkar positivt på flertalet ekosystemtjänster, se tabell nedan.⁴ Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet.

⁴ Enligt Naturvårdsverkets förslag på ekosystemtjänster inom olika naturtyper [Beslut om att bilda naturreservat – innehåll och utformning \(naturvardsverket.se\)](#)

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
Försörjande	Genetiska resurser hos vilda arter	Positiv
	Jakt, bärplockning och annan vild föda	Positiv
	Virke och fibrer	Negativ
Reglerande och upprätthållande	Träd och skogars reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet	Positiv
	Livsmiljöer som t.ex. lek- och spelplatser, boplatser och rastplatser för fåglar och fiskar.	Positiv
	Kolbindning utförd av växter	Positiv
	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
	Upprätthållande av markens struktur	Positiv
	Naturarv, exempelvis bevarandet av naturens värden för framtida generationer.	Positiv
Kulturella	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
	Resurs för forskning	Positiv
	Biologisk mångfald inkl. bevarande av genpool, habitat och hotade arter	Positiv

Ärendets handläggning

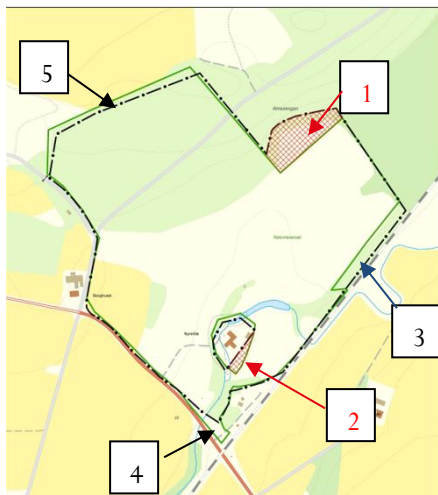
Naturreseptatet Örups almskog, kärr och ängar bildades ursprungligen då de två reservaten Örups almskog (bildat 1928) och Örupskärret (bildat 1966) slogs ihop den 4 november 2005.

Delar av reservatet beslutades av regeringen 1997 som ett Natura 2000-område, Örupskärret (SE0420132), då området pekades ut med stöd av art- och habitatdirektivet. EU kommissionen fastställde Natura 2000-området i december 2004. I Natura 2000-området ingår den del av rikkärret som av någon anledning missades i reservatsbildningen då reservatet bildades 2005. För att rikkärret ska få bästa tänkbara skydd och skötsel väcktes frågan om en utvidgning av reservatet år 2017. Länsstyrelsen har haft samråd med markägaren och framfört önskemål om att skydda den lilla del av rikkärr som idag inte är skyddat som naturreseptat. År 2021 fastslogs det att en kombinerad skötselplan samt bevarandeplan skulle tas fram för området och i samband med detta bestämdes det att även utvidgningen skulle genomföras så att hela rikkärret omfattas av naturreseptat. Den delen av fällan som reservatet utvidgas med, så att hela Natura 2000-området ingår i naturreseptatet, är markerad som nr 1 i figur 3. Markägaren har meddelat att hon inte vill ha ersättning för utvidgningen, men att gränsen för naturreseptatet ska gå i mitten av befintlig stenmur.

Under arbetets gång lyftes även frågan om att utvidga reservatet ytterligare och få med en bit av Naturvårdsverkets mark som hamnat utanför reservatet. Denna mark

har inte ingått i fällan och har använts på annat sätt, men efter samråd med Naturvårdsverket bestämdes det att även denna del skulle införlivas i reservatet. Ett skydd skulle innebära att de äldre ekarna som står där får en möjlighet att utvecklas samt att de estetiska värdena i naturreservatet skulle öka. Denna del av utvidgningen har markerats som nr 2 i figur 3.

I samband med att karttekniker var ute i fält och även tittade på äldre kartor för att mäta ut gränser upptäcktes att området intill järnvägen i östra delen ingår i Naturvårdsverkets fastighet Nedraby 15:2 (se nr 3 i figur 3), och denna del inkluderas därför i reservatet genom en gränssjustering. Man har även noterat att det tidigare varit en felaktig gränsdragning vid en vägsamfällighet (Nedraby S:1), och då denna samfällighet inte avsågs ingå i reservatet görs här en gränssjustering, (se nr 4 i figur 3).

Fig. 3 visar placering för utökningar (röda pilar) och gränssjusteringar (svarta pilar).

Slutligen har gränsen i norr mot åkern justerats då den varit felaktigt inritad, (se nr 5 i figur 3). Skogsstyrelsen har varit på plats och mätt in korrekta gränser i enlighet med fastighetsgränser och kommunikation har skett med Naturvårdsverket om korrigeringarna.

Konsekvensutredning enligt 4 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning har genomförts se bilaga 3.

Tomelilla kommun har lämnas tillfälle att yttra sig i ärendet, men har inte inkommit med yttrande.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

I enlighet med 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska en skötselplan ingå i varje beslut om bildade av ett naturreservat. Skötselplanen utgör Bilaga 2 till detta beslut.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet. Förvaltningen ska ske med insyn, delaktighet och i nära samråd med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se Bilaga 4.

Upplysningar om ersättningstalan

Sakägare som ännu inte träffat överenskommelse om ersättning eller inlösen kan väcka talan enligt 31 kap. miljöbalken mot staten i mark- och miljödomstolen för att domstolen ska avgöra frågan om ersättning. Ansökan om ersättningstalan måste lämnas inom ett år efter att reservatsbeslutet vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägare rätten till ersättning. Ansökan ska ställas till mark- och miljödomstolen i Växjö.

Det finns också möjlighet för sakägare att förhandla med länsstyrelsen, eller av länsstyrelsen utsedd förhandlare, om frivillig överenskommelse om ersättning inom ett år efter att beslutet vunnit laga kraft.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även deltagit t.f. miljödirektör Kristian Wennberg, naturvårdsdirektör Cecilia Backe, länsassessor Caroline Tornhill och naturvårdshandläggare Jenny Hall, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför inga namnunderskrifter.

Ola Melin

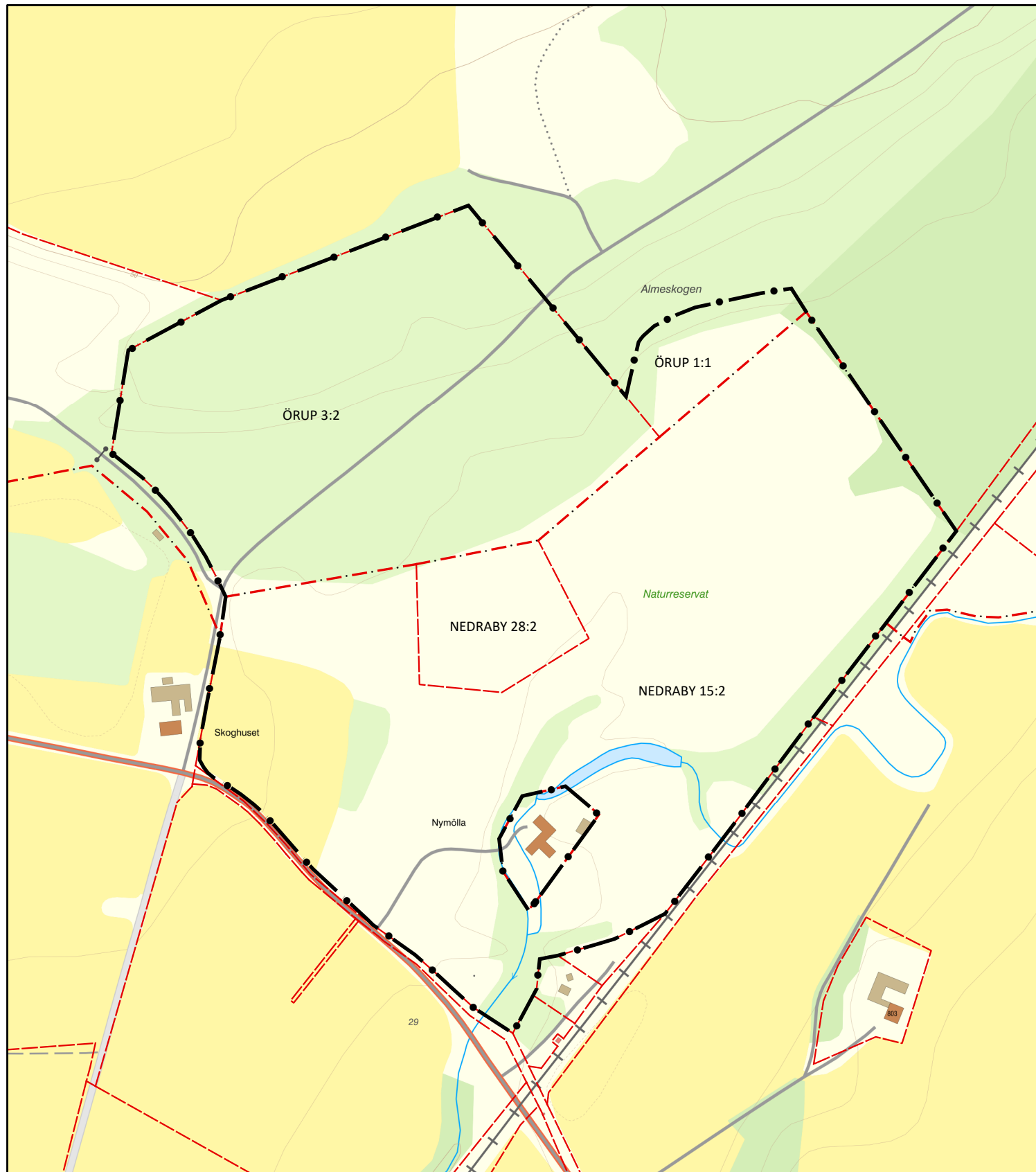
Jenny Hall

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Skötselplan
3. Inkomna yttranden, remissvar och länsstyrelsens bemötanden
4. Konsekvensutredning
5. Hur man överklagar
6. Sändlista

Använd Länsstyrelsens e-tjänst för komplettering av eller yttrande i ärenden. Klicka [här](#) för att komma till e-tjänsten.

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 1, Översiktskarta Naturreservatet Örups almskog, karr och ängar, Tomelilla kommun

Länsstyrelsen
Skåne

0 50 100 200 Meter

—•— Naturreservatets gräns

--- Fastighetsgräns

Illustrationskarta till beslut för
naturreservatet Örups almskog, karr och ängar
Dnr 511-15270-2021

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Länsstyrelsen
Skåne

BILAGA 2

Skötselplan för naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar i Tomelilla kommun

samt bevarandeplan för Natura 2000-området
Örupskärr SE0420132

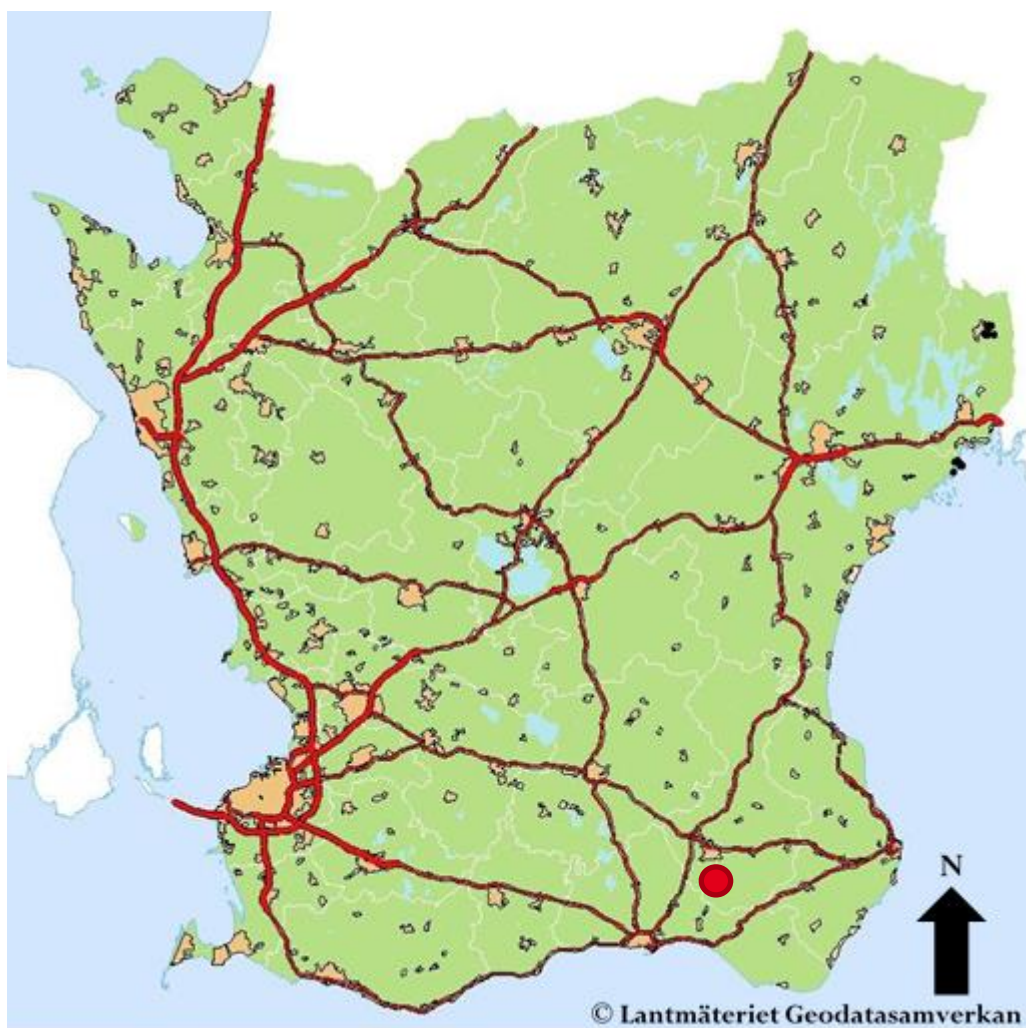

Fig.1. Den röda cirkeln anger naturreservatet Örups almskog, kärr och ängars ungefärliga läge.

Reviderad skötselplan

Fastställt: 2022-11-17

Planförfattare: Sanna Persson

Diarienummer: 511-15270-2021, 1270-211

Omslagsbild: Örups ängar. Foto: Alex Regnér

Foton: Planförfattaren om inget annat anges

Innehållsförteckning

Inledning	5
1 Syftet med naturreservatet	6
2 Beskrivning av området	8
2.1 Administrativa uppgifter	8
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden	9
2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild	9
2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria	9
2.2.3 Biologi	11
2.2.4 Friluftsliv	11
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?	12
3 Natura 2000	12
3.1 Allmänt om Natura 2000	12
3.2 Vad är bevarandestatus?	12
3.3 Viktigt att tänka på	13
3.4 Motivering till och syfte för Natura 2000-området	13
3.4.1 Motivering till områdets Natura 2000-klassning	13
3.4.2 Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden för Natura 2000-området	13
3.5 Naturtyper och arter enligt Natura 2000	14
3.5.1 Utpekade Natura 2000-naturtyper och arter	14
3.5.2 Beskrivning av Natura 2000-naturtyper och arter samt bevarandestatus	14
3.6 Bevarandemål och prioriterade bevarandeåtgärder	16
3.6.1 Bevarandemål	16
3.6.2 Prioriterade bevarandeåtgärder	18
3.7 Hotbild – Vad kan påverka Natura 2000-området negativt?	18
3.8 Skydd och regleringar	19
4 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning	19
4.1 Övergripande mål	19
4.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	19
4.3 Forn- och kulturmiljövård	19
4.4 Konsekvenser av klimatförändringar	20
5 Specifika mål och skötselåtgärder för skötelsområdena	20
5.1 Skötselområde 1 – Betesmark	21
5.2 Skötselområde 2 – Skog	24

<i>6 Friluftsliv</i>	25
<i>7 Jakt och fiske</i>	26
<i>8 Utmärkning av naturreservatets gräns</i>	26
<i>9 Tillsyn</i>	26
<i>10 Dokumentation och uppföljning</i>	26
10.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	26
10.2 Revidering av skötselplanen	26
<i>11 Kostnadsansvar och prioriteringar</i>	26
<i>12 Rödlistade arter</i>	28
<i>13 Källor</i>	30

BILAGOR

A. Skötselområdeskarta

B. Natura 2000-naturtypskarta

C. Fornlämningar

D. Friluftslivskarta

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. För att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel - vilket redovisas i detta dokument.

Naturreservatet utgör ett Natura 2000-område varför skötselplanen ska vara en kombinerad skötselplan och bevarandeplan. Natura 2000 är ett nätverk av skyddsvärda områden inom EU. Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan som består av en beskrivning av vilka naturtyper och arter som finns inom Natura 2000-området, huruvida dessa har en fullgod bevarandestatus och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas inom Natura 2000-nätverket och används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området. När skötselplan och bevarandeplan kombineras finns ingen separat bevarandeplan. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna och skötselplanerna redovisar dessa med en symbol, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs. den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t.ex. en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl.a. naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

bevara ett ålderdomligt odlingslandskap med markanvändningstyper som har ett dokumenterat ursprung tillbaka till 1600-talet. Lövskogsområdet i norr skall bevaras som naturskog i orörda successioner, bland annat efter ett utbrott av almsjuka som pågått sedan 1979. Markerna utanför skogen skall utgöras av öppna huvudsakligen betade gräsmarker av varierande fuktighet med insprängda kärr. Den stora variationen av för naturreservatet typiska vegetations- och habitattyper skall bibehållas med inslag av rik lövskog, kalkfuktängar och kalkkärr och med sina speciella och sällsynta växt- och djurarter. Kärret och kalkfuktängen är betingad av högt liggande grundvatten, som om möjligt skall hållas på denna nivå för att säkra vegetationstyperna och bildning av kalktuff. Slutligen skall området utan att dess naturvärden tar skada göras tillgängligt för strövande och undervisning genom enkla anordningar.

Reservatet skall innehålla biotoper som utgör en komplett och god livsmiljö för fridlysta eller nationellt rödlistade växt- och djurarter samt förekommande livsmiljötyper som av regeringen har rapporterats förekomma i enlighet med bilaga 1 i Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet).

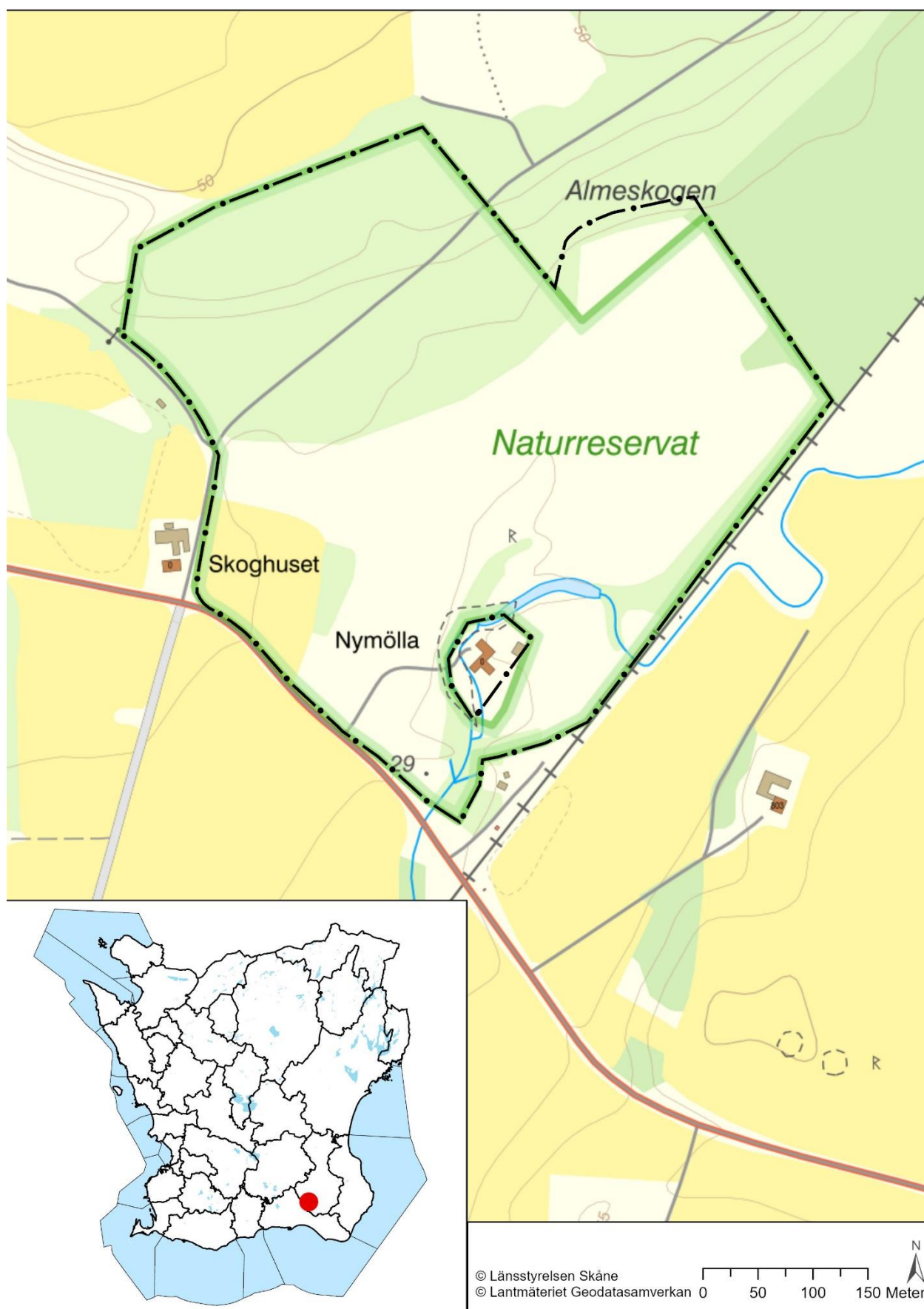

Fig. 2. Naturreservatet är markerat med svart punktstreckad linje på fastighetskartan.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn:	Örups almskog, kärr och ängar
Beslutsdatum:	2005-11-04
Areal:	23,7 ha, varav vatten 0,1 ha
Kommun:	Tomelilla
Förvaltare:	Länsstyrelsen Skåne
NVR/DOS-ID¹:	2003027
Natura 2000-ID²:	Örupskärr SE0420132
Natura 2000-Skyddsstatus:	SCI/SAC
Gränser:	Se bilaga A
Fastigheter:	Nedraby 15:2, Nedraby 28:2, Örup 1:1 och Örup 3:2
Markägarkategori:	Statligt, Naturskyddsföreningen, enskild
Läge:	Ca 1600 meter SO Benestads kyrka
Centralpunkt:	E:432077 N: 6152421 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region:	7 – Skånes sediment- och horstområde
Typindelning enligt vattendirektivet:	Örupsån, vattendrag
Vattenförekomst (HID)³:	Örupsån SE615640-138920
Inskrivna nyttjanderätter:	Vägservitut till Örup 12:13

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur

² Rådets direktiv 92/43/EEG bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) samt rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet)

³ ID-nummer i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

Örups almskog blev naturreservat år 1928 och Örupskärret år 1966. År 2005 slogs de båda reservaten ihop, samt utökades, och bildade det nuvarande reservatet Örups almskog, kärr och ängar. År 2005 blev delar av området även klassat som ett Natura 2000-område (SCI) och en bevarandeplan fastställdes samma år. År 2021 togs beslutet att utöka reservatet ytterligare för att skydda den del av Natura 2000-området Örupskärret som låg utanför reservatet samt att inkludera en del av Naturvårdsverkets mark som även den hade hamnat utanför reservatet. Detta är en reviderad skötselplan som utgår från den gamla, men som har anpassats efter nuvarande skötsel och där även den utökade delen tagits med, kombinerad med en bevarandeplan för Natura 2000.

2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild

Naturreservatet ligger i ett böljande odlingslandskap genomdraget av flacka dalgångar i närheten av Örups slott. Berggrunden består av lerskiffer från ordovicium-silur. Denna överlagras av isälvsmaterial och ett moräntäcke som innehåller ett lerigt - sandigt skiffer - urbergsmaterial med ett visst inslag av större block och stenar. I den nordöstra delen, i närheten av källflöden, har det bildats rikkärr. Genom den södra delen av området rinner Örupsån.

2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

Området finns beskrivet redan från 1500–1600-talet. På en geometrisk karta över säteriet Örup, upprättad 1727, framkommer detaljinformation om markanvändningen och naturen i området. Då sträckte sig västerut från slottet en "Hästhage" med spridda stora träd som stod i en öppen gräsmark. Bland träden förekom ek, al, lönn och asp tillsammans med hasselbuskar. Naturreservatets norra del, den s.k. "Almskogen", ingick i denna hage. Almen verkar med andra ord ha vandrat in senare genom spridning från omgivningen där omfattande almplanteringar ägde rum från 1600-talet och framåt. Efterhand har betet upphört och en örtrik almskog utvecklades som sedan drabbades av almsjukan år 1979. Samtliga större almar dog och markvegetationen ändrade prägel. En ny generation av almträd har vuxit upp, men de flesta träd drabbas fortfarande av almsjukan.

Söder om "Hästhagen" fanns 1727 en öppen gräsmark beskriven som "mager, stenig, tufvig och måsanlupen äng" och ett kärr markerat som "kierr och tufvig måsa". Marken var våt och svår att "hösta" med låg avkastning. Förutom slåttern har markerna sannolikt även använts som betesmark efter höbärgningen. Detta område har i princip samma struktur idag som för tre hundra år sedan.

Längst i söder odlades markerna upp till åker under senare delen av 1800-talet och början av 1900-talet. Dessa marker har nu i olika etapper återgått till betesmark. Under 1900-talet byggdes en järnväg längs den sydöstra kanten med ett stickspår norrut förbi almskogen. Järnvägen finns kvar men stickspåret är uppbrutet.

Såväl "Almskogen" som delar av kalkkärret ägs av Skånes Naturskyddsförening. Almskogen fridlystes 1928 och kärret blev naturreservat 1966. Båda områdena, tillsammans med närliggande betesmarker, är nu naturreservat.

This is a historical map of the Ingelsta Herad area in Sweden. The map shows the Ingelsta River flowing through the region. A blue circle highlights the area around Storup and Örnby. The map includes various place names in Swedish, such as Ingelsta, Storup, Örnby, and Ingelsta Herad. The map is a detailed representation of the area, showing the river, roads, and various settlements.

10

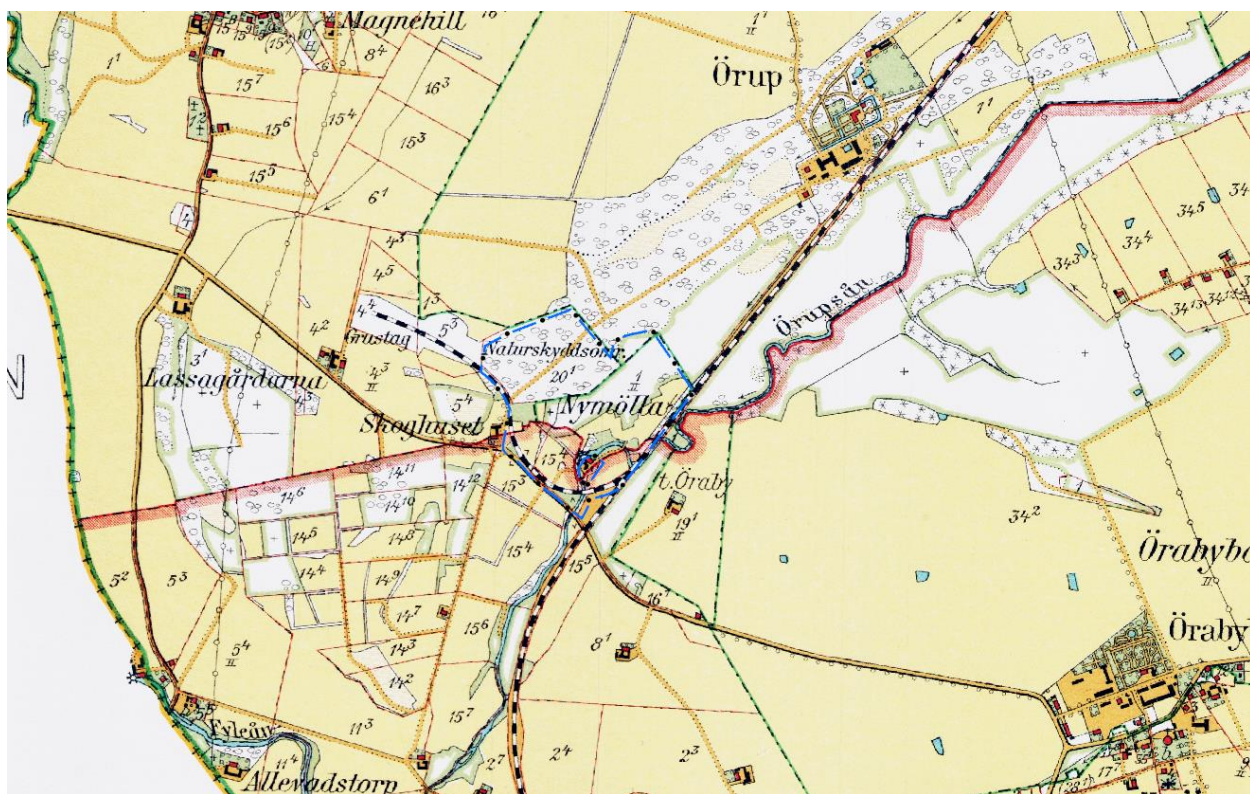

Fig. 5. Gamla ekonomiska kartan från 1910 visar att området främst utgjordes av betesmark, skog och åkermark. Gult = åkermark, grönt = ängsmark, vitt = övrig mark (betesmark/strand/täkter), cirklar = lövträdssymboler, * = barrträd.

2.2.3 Biologi

Området består av till från början två reservat som år 2005 slogs ihop till ett, Örups almskog och Örupskärret. År 1979 slog almsjukan till och almskogen drabbades hårt och alla stora almar dog. Länsstyrelsen i Kristianstads län tog beslutet år 1980 att inte bekämpa almsjukan utan lämnade skogen åt sitt öde. Idag är det bara ett fåtal almar som når vuxen ålder innan även de drabbas av almsjukan och dör. En del större ekar finns i skogen och har gynnats av att de flesta almarna har försvunnit. Förekomst av lönn, ask, fågelbär och vildapel finns. I övrigt finns ett rikt buskskikt med alm, fläder, hassel och hagtorn. Vårfloran består bl.a. av vitsippor, lungört och smånunneört. Resterande del av reservatet består av betesmarker där det ingår rikkärr (ÅGP-habitat) i den västra och den östra delen. Mellan det östra rikkärret och skogen finns ett fint bryn och en stengärdesgård som utgör en naturlig avgränsning mot skogen. Delar av naturreservatet är ett Natura 2000-område, Örupskärret (SE0420132), och där ingår naturtyperna Kalkgräsmarker (6210), Silikatgräsmarker (6270), Fuktängar (6410), Högörtängar (6430) och Rikkärr (7230). Här finns också Natura 2000-arterna kalkkärrsgrynsnäcka (1013) och smalgrynsnäcka (1014). ÅGP-arten sandödlan (VU) finns i området. Flera orkidéarter har noterats i området, t.ex. brudsporre, fläcknycklar, göknycklar, Jungfru Marie nycklar, kärrknipprot, Sankt Pers nycklar, tvåblad och ängsnycklar.

2.2.4 Friluftsliv

Reservatet utgör ett välbesökt område där främst de botaniska värdena lockar. Reservatet klassas inte som ett tätortsnära reservat och nås enklast med bil. I närheten finns naturreservaten Benestads

backar och Fyledalen. Spång, bänk med bord, informationsskylt och parkeringsplats finns i reservatet.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

De faktorer som kan påverka Natura 2000-området Örupskärret negativt finns beskrivna under rubrik 3.7 för Natura 2000. Då Natura 2000-området är mindre än naturreservatet är det fler faktorer som kan påverka området negativt, dessa finns beskrivna här. Dock gäller de som är beskrivna under Natura 2000 för hela reservatet.

- Avverkning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Brist på förnygring av ersättningsträd till gamla grova träd.
- Igenväxning så att de gamla och grova träden skuggas ut och dör, eller dör pga. piskor i kronorna.
- Igenväxning som minskar hålträdens livslängd och hindrar rekrytering av nya hålträd, vilket leder till kontinuitetsbrott.
- Trädsjukdomar, som t.ex. almsjukan och askskottsjukan, som riskerar att slå ut vissa arter.

3 Natura 2000

3.1 Allmänt om Natura 2000

I samband med inträdet i Europeiska Unionen har Sverige accepterat att delta i arbetet med att etablera ett nätverk av skyddade områden i Europa kallat Natura 2000. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen i enlighet med två direktiv inom naturvårdsområdet, EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet) och EU-rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) inklusive direktivens uppdateringar.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m.m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom naturreservatet kräver samråd och i vissa fall tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Naturtypernas namn med tillhörande koder redovisas i tabell 1.

3.2 Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *fullgod bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *fullgod bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för

naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *fullgod bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig.

3.3 Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000-områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska i stället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen eller den kombinerade bevarandeplanen och skötselplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner eller kombinerade bevarande- och skötselplaner även innan dessa planer har beslutats.

3.4 Motivering till och syfte för Natura 2000-området

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa fullgod bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller habitatsdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

3.4.1 Motivering till områdets Natura 2000-klassning

I Natura 2000-området Örupskärret finns sällsynta naturtyper i Skåne i form av Rikkärr (7230) med inslag av Kalktuffkällor (7220). Örupskärret har en lång tradition som slåtter- och betesmark och hyser flera rödlistade och hotade arter. I Örupskärret finns Natura 2000-arterna kalkkärrsgrynsnäcka (1013) och smalgrynsnäcka (1014).

3.4.2 Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden för Natura 2000-området

Det övergripande bevarandesyftet med Natura 2000-området Örupskärret är att upprätthålla naturtyperna och de utpekade arterna i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen. Naturtyperna utgörs av Kalkgräsmarker (6210), Silikatgräsmarker (6270), Fuktängar (6410), Högörtängar (6430) och Rikkärr (7230). De utpekade Natura 2000-arterna är kalkkärrsgrynsnäcka (1013) och smalgrynsnäcka (1014).

De prioriterade bevarandevärdena är kalkkärrsgrynsnäcka (1013), smalgrynsnäcka (1014) samt naturtyperna Kalkgräsmarker (6210), Silikatgräsmarker (6270), Fuktängar (6410) och Rikkärr (7230) då dessa utgör unika områden med en värdefull flora och med förekomst av ett flertal hävdgynnade och hotade arter.

3.5 Naturtyper och arter enligt Natura 2000

3.5.1 Utpekade Natura 2000-naturtyper och arter

Tabell 1 redovisar de förekommande naturtyperna med arealer och Natura 2000-arter för Natura 2000-området Örupskärret SE0420132. Natura 2000-koderna anges inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid. Se även bilaga B.

Tabell 2. Natura 2000-områdets naturtyper med arealer 2021 och Natura 2000-arter. Natura 2000-koder inom parentes.

inom parentes.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
Kalkgräsmarker (6210)	2,7	-	2,7
Silikatgräsmarker (6270)	0,62	-	0,62
Fuktängar (6410)	0,85		0,85
Rikkärr (7230)	1,6		1,6
Total areal naturtyper	5,8	0	5,8
Total areal Natura 2000-område			6,0
Arter			
Kalkkärrsgrynsnäcka – <i>Vertigo geyeri</i> (1013)	Fullgod bevarandestatus		
♦ Smalgrynsnäcka – <i>Vertigo angustior</i> (1014)	Fullgod bevarandestatus		
♦ Ny art som inte har blivit beslutad av regeringen.			

3.5.2 Beskrivning av Natura 2000-naturtyper och arter samt bevarandestatus

Kalkgräsmarker (6210)

Kalkgräsmarken i Örup utgör den största naturtypen inom Natura 2000-området och är centrerad i den östra delen av området. Naturtypen karakteriseras av arter som darrgräs, brudbröd, brudsporre, sommarfibbla, Sankt Pers nycklar, göknycklar, rödkämpar och rosettjungfrulin. De för naturtypen typiska fjärilsarterna mindre blåvinge (NT) och slättergräsfjäril förekommer.

Silikatgräsmarker (6270)

Silikatgräsmarkerna i Örup är centrerad i den västra delen av Natura 2000-området. Naturtypen karakteriseras av arter som vitmåra, revfibbla, jungfrulin, blodrot, mandelblomma och ängsvädd.

De för naturtypen typiska fjärilsarterna violettekantad guldvinge (NT) och slåttergräsfjäril förekommer.

Fuktängar (6410)

Fuktängarna i Örup är uppdelade i mindre separata ytor som är spridda i hela Natura 2000-området. Inom naturtypen förekommer arter som darrgräs, knagglestarr, hundstarr, loppstarr (NT), sumpmåra, humleblomster, vildlin, slåtterblomma, rosettjungfrulin, blodrot och majviva (NT).

Rikkärr (7230)

Rikkärret i Örup är uppdelat i två separata ytor, en i västra delen av reservatet och en i östra. Marken sluttar svagt ner mot en bäck i söder. Sluttningen genomkorsas av ett par naturliga bäckdrag med kalkhaltigt grundvatten som tränger fram från källsprång. Dessa ger marken ständig fuktighet och bildar översilningskärr. Rikkärret hyser ett mindre inslag av naturtypen Kalktuffkällor (7220). Vid källorna finns smärre partier där utfällning av kalk i form av kalktuff sker i ringa omfattning. I de blötaste partierna kring källorna förekommer kransalger. Området har ett förflutet som äng men har sedan 100 år tillbaka nyttjats som betesmark. I rikkärret förekommer bl.a. späd skorpionmossa, källtuffmossa, kamtuffmossa, kalkkällmossa, axag, knappag (samt en hybrid mellan axag och knappag), loppstarr (NT), blåtag, trubbtåg, ängsnycklar, tätört, kärrknipprot, slåtterblomma och majviva (NT). Flera sällsynta och rödlistade snäckor har också noterats i naturtypen.

Kalkkärrsgrynsnäcka – *Vertigo geyeri* (1013)

Kalkkärrsgrynsnäckan är en liten snäcka med ett smalt högervridet skal. Arten blir ca 1,5–2 mm lång och lever i öppna rikkärr. Den viktigaste miljön för arten är extremrikkärr, men arten förekommer även på kalkfuktängar och i rikare stråk i mosselaggar och gles sumpskog. Det är till extremrikkärren som arten är knuten i Örup. Arten är inte extremt kalkkrävande och förekommer ofta i svagt sluttande områden med rörligt grundvatten. Den är mer sällsynt i miljöer med stillastående vatten. Förekomsterna är ofta knutna till små partier av lämpliga kärrytor.

Kalkkärrsgrynsnäckan är fuktighetskrävande och återfinns främst i mossrika och ständigt fuktiga partier, gärna där det finns tuvor av axag eller lågvuxen starr. I södra och mellersta Sverige förekommer arten i vatten med ett pH-intervall på 5,25–7,5 vilket visar att arten kan leva i kärr med relativt lågt pH. Kalkkärrsgrynsnäckan är hermafrodit likt de flesta andra landmollusker och är delvis självbefruktande. Artens livscykel, från att en individ kläcks tills att dess avkomma kläcks, är några månader. Arten når en ålder på knappt två år. Spridningsförmågan är begränsad, bara ett par decimeter per år, men en slumpartad och passiv spridning tros ske med betesdjur, fåglar och mindre däggdjur. Arten har i området fullgod bevarandestatus.

Smalgrynsnäcka – *Vertigo angustior* (1014)

Natura 2000-arten smalgrynsnäcka är ca 1,5–2 mm lång och har ett vänstervridet och spolformigt skal. Arten finns i skiftande habitat i södra delen av landet, men föredrar halvöppna, tämligen torra lövskogar i blocksluttningar samt rikkärr och kalkfuktängar. Smalgrynsnäckan kan även förekomma i sumpskogar, på alvarmark och i strandnära landhöjningskärr. I Natura 2000-området Örupskärret

förekommer arten i Rikkärr (7230) och Kalkfuktäng (6410). Smalgrynsnäckan accepterar ganska täta bestånd av starr och förekomst av enstaka högre örter som t.ex. älgört och hampflockel är inget problem, men uppstår det täta bestånd av högväxta örter pga. höjd näringshalt brukar arten försvinna. Liksom kalkkärrsgrynsnäckan har smalgrynsnäckan en mycket begränsad förmåga till spridning i storleksordningen ett fåtal meter per år (där lämpliga spridningskorridorer finns). Spontan långdistansspridning med fåglar och bl.a. rådjur kan förkomma i ringa utsträckning. Smalgrynsnäckan är klassad som livskraftig (LC) i Sverige. Arten har i området fullgod bevarandestatus.

3.6 Bevarandemål och prioriterade bevarandeåtgärder

3.6.1 Bevarandemål

Kalkgräsmarker (6210)

Arealen av Kalkgräsmarker (6210) ska vara minst 2,7 ha. Regelbunden hävd genom årligt bete, med kompletterande slätter vid behov, ska påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. gammalt fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngra sig. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi och näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår eller andra avvattande anläggningar som medför negativ påverkan. Ingen tillförsel av näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur eller sambete med vall, ska förekomma. Krontäckningen av träd och buskar ska vara liten. Igenväxningsvegetation, vedartad eller örtartad, ska inte förekomma mer än i begränsad utsträckning. Solexponerade, varma miljöer och strukturer ska utgöra ett påtagligt inslag i gräsmarken. Enstaka värdefulla träd, t.ex. bärande och blommande, hålträd, hagmarksträd, gamla träd etc. ska förekomma. Enstaka värdefulla buskar t.ex. bärande och blommande, snår och brynbildande buskar ska förekomma, dock endast i mycket begränsad omfattning. Förekommande kärlväxter ska ha en möjlighet att blomma och sätta frö. Typiska fjärilsarter ska förekomma. För naturtypen främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Silikatgräsmarker (6270)

Arealen av Silikatgräsmarker (6270) ska vara minst 0,6 ha. Regelbunden hävd ska påverka området, genom årligt bete med kompletterande slätter vid behov. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngra sig. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi och näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår eller andra avvattande anläggningar som medför negativ påverkan. Ingen tillförsel av näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur eller sambete med vall, ska förekomma. Krontäckningen av träd och buskar ska vara liten. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. Solexponerade, varma miljöer och strukturer ska utgöra ett påtagligt inslag i gräsmarken. Enstaka värdefulla träd, t.ex. bärande och blommande, hålträd, hagmarksträd, gamla träd etc. ska förekomma. Enstaka värdefulla buskar t.ex. bärande och blommande, snår och brynbildande buskar ska förekomma, dock endast i mycket begränsad omfattning. Förekommande kärlväxter ska ha en möjlighet att blomma och sätta

frö. Typiska fjärilsarter ska förekomma. För naturtypen främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Fuktängar (6410)

Arealen av Fuktängar (6410) ska vara minst 0,8 ha. Regelbunden hävd genom bete med kompletterande slåtter vid behov, ska påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnygra sig. Hydrologin ska vara naturlig och markfuktigheten tillräcklig. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår eller andra avvattande anläggningar som medför negativ påverkan. Näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur och sambete med vall, ska förekomma. Krontäckningen av träd och buskar ska vara liten. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma med än i begränsad utsträckning. Enstaka värdefulla träd, t.ex. bärande och blommande, hålträd, hagmarksträd, gamla träd etc. ska förekomma. Enstaka värdefulla buskar t.ex. bärande och blommande, snår och brynbildande buskar ska förekomma. Förekommande kärlväxter ska ha en möjlighet att blomma och sätta frö. Typiska fågel- och fjärilsarter ska förekomma tämligen allmänt. För naturtypen främmande eller invasiva arter ska inte förekomma.

Rikkärr (7230)

Arealen Rikkärr (7230) ska vara minst 1,6 ha. Regelbunden hävd, med årligt bete och slåtter som komplement ska påverka området. Trampskador ska inte förekomma i någon större omfattning. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) eller igenväxningsvegetation ska finnas vid vegetationsperiodens slut. Betestrycket får inte vara för hårt då kalkkärrsgrynsnäcka och smalgrynsnäcka påverkas negativt av det. Vegetationen ska vara typisk för kalkkärr med arter som indikerar extremrikkärr. Bottenskiktet ska ha förekomst av brunmossor, inslag av vitmossor kan förekomma. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska förnygra sig. Kärren ska vara naturligt näringsfattiga, tydligt påverkade av kalk och baskatjoner. Det ska finnas en ständig tillgång på baskatjonrikt vatten. Kärrens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Rikkärrsens hydrokemi ska inte vara påverkade av mänskliga ingrepp och/eller övergödning. Kärren ska vara öppet (krontäckning <5%), enstaka träd och buskar kan förekomma. Typiska arter av mossor och kärlväxter ska förekomma tämligen allmänt. Förekommande kärlväxter ska ha en möjlighet att blomma och sätta frö. Typiska fjärilsarter ska förekomma. För naturtypen främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Kalkkärrsgrynsnäcka (1013), Smalgrynsnäcka (1014)

Kalkkärrsgrynsnäcka (1013) och smalgrynsnäcka (1014) ska förekomma i livskraftiga populationer och reproduktion ska ske årligen. Lämplig livsmiljö, öppna rikkärr, ska vara minst 1,6 ha. För hårt betestryck får inte förekomma då dessa arter påverkas negativt av det. Hydrologin i området får inte påverkas negativt då dessa arter är känsliga för det. Igenväxning med högrötsvegetation och

vass, men även regelbunden naturvårdsbränning, är ett hot mot dessa arter och ska inte förekomma.

3.6.2 Prioriterade bevarandeåtgärder

De åtgärder som är prioriterade i området är fortsatt beteshävd med kompletterande slätter för att bevara områdets hävdgynnade flora och för att ge förutsättning för såväl utpekade Natura 2000-arter som Natura 2000-naturtyper att fortleva/bevaras. Vidare löpande röjningsinsatser i träd- och buskskikt (inklusive slyröjning) är en förutsättning för att uppnå och bevara fullgod bevarandestatus för naturtyper och arter knutna till dem.

3.7 Hotbild – Vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

- Utebliven eller för svag slätter- och beteshävd som leder till att betesmarkerna växer igen och förnaansamling sker. Ett alltför hårt betestryck kan dock påverka området negativt, då trampskador uppstår och påverkar floran samt kalkkärrsgrynsnäcka och smalgrynsnäcka.
- Igenväxning av sly och ett alltför tätt träd- och buskskikt konkurrerar ut den värdefulla floran.
- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stödutformning mm) som skadar mark och vegetation. Tillskottsutfodring av betesdjur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringingliggande skogarna och åkrarna kan också utgöra ett hot.
- Användning av avmaskningsmedel på betesdjuren då detta inte bryts ner utan följer med spillningen ut och kan vara giftiga för alla dynglevande insekter.
- Ändrad markanvändning i eller i anslutning till området, t.ex. upphävd hävd, uppodling av betesmark och plantering av gran.
- Förändringar av områdets hydrologi, både inom och utanför området, genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar i vattendrag, försurning eller eutrofiering. Rensning, dikning, muddring eller breddning av diken/ vattendrag i anslutning till området som kan påverka betesmarkerna negativt.
- Bebyggelse, industrier, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar påverkar floran negativt. Gäller både långspridda samt från närområdet.
- Plockning eller uppgrävning av den fridlysta eller rödlistade floran i området.
- En införsel/ökning av främmande och/eller invasiva arter.
- Ett förändrat klimat kan leda till att förutsättningarna för bevarande ändras snabbare än beräknat. Detta leder till att man måste revidera skötseln med kortare intervall för att följa klimatets utveckling och de senaste forskningsresultaten.

3.8 Skydd och regleringar

Området har varit naturreservat sen år 1966. Delar av naturreservatet är Natura 2000-område sedan år 2005. För att uppnå gynnsam bevarandestatus inom Natura 2000-området samt att bevara och utveckla områdets naturvärden inom hela naturreservatet har reservatet utökats samt att en reviderad skötselplan kombinerad med bevarandeplan tagits fram.

4 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

4.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med naturreservatet är att bevara ett område med en värdefull rest av en almskog samt att bevara värdefulla rikkärr med omgivande kalkgräsmarker, silikatgräsmarker och fuktängar med en artrik flora med sällsynta och rödlistade arter. Betesmarkerna ska vara öppna och välhåddade och sakna spår av näringspåverkan och ska domineras av hävdgynnade arter. Skogen ska vara flerskiktad med en rik förekomst av död ved och med ett välutvecklat buskskikt och markflora. Målet är även att under enklare former tillgängliggöra området för besökaren.

4.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

Förutom de generella riktlinjerna och åtgärderna finns det områdesspecifika sådana vilka redovisas i kapitel 5 under respektive skötselområde.

Skötselåtgärderna ska bidra till att uppfylla syftet med reservatet och ske utifrån naturvårdsaspekter. För att skydda den biologiska mångfalden är det viktigt att hydrologin inte skadas på ett betydande sätt vid åtgärder inom naturreservatet. Vid åtgärder gäller även att skador på mark ska undvikas.

För betesmarkerna innebär det årligt bete med kompletterande slåtter i rikkärren. Vid bete är det bra om lättare djur kan användas för att minska trampskador i området. För skogen innebär det att inget skogsbruk bedrivs, att äldre träd samt efterträdare sparas och att gran röjs när den upptäcks. Främmande och/eller invasiva arter ska tas bort och bekämpas i hela området. Riskträd som tas ned ska sparas och dras in i reservatet, de får inte kapas upp i mindre delar.

4.3 Forn- och kulturmiljövård

Tabell 2. Tabellen visar en översikt av fornlämningar i området, deras benämning (lämningsnummer) enligt Riksantikvarieämbetet (RAÄ), typ av fornlämning samt i vilket skötselområde de är lokaliserade.

Lämningsnummer	Typ av kulturhistorisk lämning	Skötselområde
L1991:934	Kvarn	1.1

Fornlämningarnas lokalisering framgår av bilaga C.

Vid ingrepp i fornlämning krävs tillstånd enligt kulturmiljölagen 2 kap 1989:850, samråd ska ske med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet innan åtgärd utförs. Det gäller t.ex. vid röjningar då röjningsmaterial inte får läggas på fornlämning. Vid anläggande av grillplatser eller liknande, så hitta helst en plats som inte ligger inom fornlämningsområde, inom fornlämning ska samråd ske för att undvika skada på fornlämning. I samband med avverkning av träd och utkörning av virke inom fornlämning krävs samråd, detta för att det betraktas som ingrepp och risk för skada på fornlämning.

4.4 Konsekvenser av klimatförändringar

Klimatförändringar kan påverka områdets värden och skötsel negativt genom:

- *Ökad igenväxningstakt* i betesmarkerna.
- *Problem för betesdjuren* med långvarig hetta och torka, samt med sjukdomar och andra svårigheter pga. för blöt mark.
- *Ökad mängd trädssjukdomar*, svamp och insektsangrepp på lövträd och skyddsvärda träd.
- *Skuggning och förurning av jorden* pga. kraftig ökning av bok.
- *Ökning av främmande och/eller invasiva arter* som kan konkurrera ut inhemsk skyddsvärd flora och fauna både på land och i vattendrag.
- *Snabbare förfall av friluftsanordningar*.

Tänkbara skötselåtgärder för att komma till rätta med eventuella problem orsakade av klimatförändringar:

- *Igenväxning*: röjning, slåtter, bränning, förlängd betessäsong samt fler betesdjur.
- *Problem för betesdjur*: säkrad dricksvattenförsörjning, solskydd, betesplanering/fällindelning, hårdiga raser, kompletterande skötsel (röjning, slåtter, bränning).
- *Trädssjukdomar*: gynnande och nyplanterande av efterträdare, fler trädslag (resistenta sorter av inhemska trädslag), handlingsplan för eventuell smitta, veteranisering (skapa gammelträdiskvaliteter genom specifik skötsel av yngre träd).
- *Skuggning och förurning av jorden*: ställningstagande i ett tidigt skede om bok ska tillåtas föryngra sig eller inte och sköt därefter genom att hålla efter bok med framförallt slyröjning och avverkning efter behov.
- *Främmande och/eller invasiva arter*: gynnande av inhemska arter, bekämpning av oönskade arter.
- *Friluftsanordningar*: användning av tåliga material, täta kontroller och underhåll.

5 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena

Naturreservatet har delats in i två olika skötselområden med tillhörande delområden utifrån markanvändning eller skötsel som ska genomföras.

- Skötselområde 1 – Betesmark
- Skötselområde 2 – Skog

5.1 Skötselområde 1 – Betesmark

Delområde 1.1: Öppen betesmark – 13,8 ha

Delområde 1.2: Rikkärr – 2,0 ha

Areal totalt: 15,8 ha

Natura 2000-naturtyper: Kalkgräsmarker (6210), Silikatgräsmarker (6270), Fuktängar (6410), Rikkärr (7230)

Fig. 6. Delar av den öppna betesmarken.

Delområde 1.1

Beskrivning

Området består av reservatets öppna betesmark med bl.a. kalkgräsmarker, silikatgräsmarker, fuktängar och kultiverad betesmark. Stengärdesgårdar korsar betesmarken och det förekommer spridda träd och buskar av bl.a. ek, pil, vildapel och hagtorn. Inom området ingår även ett buskbryn med apel, hassel och ek som avgränsar den östra rikkärnsytan mot skogen. I gränsen mot skogen går även en stengärdesgård. I den sydöstra delen finns även en trädridå mot järnvägen. Delar av den öppna betesmarken ingår i Natura 2000-området och här finns Natura 2000-naturtyperna Kalkgräsmarker (6210), Silikatgräsmarker (6270) och Fuktängar (6410). Området hävdas årligen med bete som vid behov kompletteras med slåtter. Fältskiktet är rikt och här förekommer arter som brudsporre, dvärgvårlök, göknycklar, hundstarr, kattfot, loppstarr (NT), Sankt Pers nycklar, sommarfibbla (NT), svinrot (NT), tvåblad (NT), vitmåra, vårlök, ängsskära (NT) och ängsviol. Sandödlan (VU, ÅGP) finns i den här delen av reservatet. Backvisslare (VU) som är en karaktärsart för trakten är noterad i området. En markerad led går genom området och här finns även en spång över de blötaste partierna i den västra delen. Örupsån flyter genom den södra delen av reservatet.

Inom skötselområdet ligger även en del som tidigare legat utanför reservatet och varit ett ohävdad skräppupplag. Strax utanför reservatet vid järnvägen finns ett stort bestånd med parkslide.

Bevarandemål

Arealen öppen betesmark ska vara minst 13,8 ha. Området ska bevaras som öppen betesmark med spridda träd och buskar (<5%). Regelbunden hävd genom bete ska påverka området och kompletteras med slåtter när skötseln kräver det. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngra sig. Näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsfodring av betesdjur och sambete med vall, ska förekomma. Krontäckningen av träd och buskar ska vara liten. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Nya stolpar för att märka upp leden ska sättas ut.
- Omdragning av stängsel så att ohävdad del hamnar inom betesmarken.
- Åtgärder för att restaurera den kultiverade betesmarken till Natura 2000-naturtyper som t.ex. 6210, 6270, 6410 eller 7230. Åtgärderna ska föregås av en hydrologisk undersökning, med följande åtgärder för att återställa naturlig hydrologi. Exempel på åtgärder är skrapning av markytan, utarmning av näringsämnen för att förbättra blomrikedomen samt igenläggning av täckdiken.

Underhållsåtgärder:

- Årligt bete som kompletteras med slåtter om behov föreligger. Avslaget material ska tas bort inom sju dagar.
- Underhållsröjning, vid behov, för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Underhållsbränning, vid behov, för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Vandringshinder som bildas i Örupsån ska tas bort snarast möjligt.
- Främmande och/eller invasiva arter ska röjas bort då de upptäcks.

Fig. 7. Delar av en av rikkärnsytorna.

Delområde 1.2

Beskrivning

Området består av reservatets två kalkkärr. Dessa områden ingår i Natura 2000-området och här ingår Natura 2000-naturtypen Rikkärr (7230) som har inslag av naturtypen Kalktuffkällor (7220). Rikkärren betas årligen och har även årlig kompletterande slåtter. Här finns en förekomst av arter som späd skorpionmossa, guldspärrmossa, kalkkällmossa (NT), kamtuffmossa, axag, knappag, loppstarr (NT), blåtag, trubbtåg, ängsnycklar, tätört, kärrknipprot, slåtterblomma och majviva (NT). Här finns även Natura 2000-arterna kalkkärrsgrynsnäcka (1013, NT) och smalgrynsnäcka (1014).

Bevarandemål

Arealen rikkärr ska vara minst 2,0 ha. Området ska bevaras som öppna rikkärr. Regelbunden hävd genom slåtter och bete ska påverka området. Kalkkärren utgörs till stora delar av trubbtågsvegetation. Slåtter är nödvändig för att hålla tillbaka trubbtågsvegetationen eftersom trubbtåg inte gärna betas av betesdjuren. Trampskador får endast förekomma i mindre omfattning. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) eller igenväxningsvegetation ska finnas vid vegetationsperiodens slut. Näringsstatusen ska vara naturlig. Kärret ska vara naturligt näringsfattigt, tydligt påverkat av kalk och baskatjoner. Det ska finnas en ständig tillgång på baskatjonrikt vatten. Kärrens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Rikkärrens hydrokemi ska inte vara påverkade av mänskliga ingrepp och/eller övergödning. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Inga.

Underhållsåtgärder:

- Årligt bete.
- Årlig slåtter där det slagna materialet ska fraktas bort från reservatet inom sju dagar.
- Underhållsröjning, vid behov, för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Underhållsbränning vid behov. Får dock endast ske i restaureringssyfte och inte som ersättning för slåtter.
- Enstaka kalkrika vedartade växter/buskar, som t.ex. videbuskar, ska sparas för att gynna kalkkärrsgrynsnäcken och smalgrynsnäcken.
- Främmande och/eller invasiva arter ska röjas bort så fort de upptäcks.

5.2 Skötselområde 2 – Skog

Skötselområde 2: Skog – 7,9 ha

Areal totalt: 7,9 ha

Natura 2000-naturtyper: Nordlig ädellövskog (9020)

Fig. 8. Delar av almskogen.

Beskrivning

Området består av reservatets almskog som har drabbats hårt av almsjukan sedan 1979. De stora almarna har dött och skogen består främst av unga almar som sällan når vuxen ålder utan dör successivt av almsjukan. Förutom almar finns ett fåtal grova ekar, men även lönn, ask, fågelbär och vildapel förekommer. Buskskiktet består främst av alm, fläder, hassel och hagtorn. Skogen har gått från att ha ett tätt slutet kronskikt till att bli mer solbelyst och öppet efter att de stora almarna har dött. Det finns öppna solbelysta gläntor, främst i norra delen, och marken visar på tydliga skador från bökande vildsvin. Det finns gott om död ved i skogen då alla träd som dött och fallit har fått ligga kvar. På våren dominerar vitsippa, gulsippa, svalört och hålnunneört och på sommaren

skogsbingel, kirskål och brännässla. Insekter som bokoxe, mulmknäppare (VU), bålgeting, fläckig blomböck, ligusterfly (NT), mindre bastardsvärmare (NT) och större slavmyra är noterade i området. Området är rikt på svampar med förekomst av bl.a. piggfjällskivling (EN), prakttagg (EN), rödskölding (EN), gul puderskivling (VU), lundticka (VU), blodchampinjon, judasöra, korkmussling och svavelticka. Reservatets parkering med informationsskylt ligger inom skötselområdet.

Bevarandemål

Arealen skog ska vara minst 7,9 ha. Skogen ska präglas av naturliga störningar och intern dynamik. Naturliga processer, t.ex. åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. svamp- och insektsangrepp eller stormfällning ska påverka skogens dynamik och struktur. Ädellövträd ska präglade naturtypen. Det ska finnas gamla träd och en förnygring av nya träd som efterträdare av följande trädarter: alm, ask och ek. Markens näringsstatus och hydrologi ska vara naturlig. Marken ska inte vara under generell påverkan från markavvattning. Trädsiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas följande strukturer/substrat: gamla träd, levande träd med döda träddeklar, liggande död ved och högstubbar, stående döda eller döende träd. Gran ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. För naturtypen främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Inga.

Underhållsåtgärder:

- De grova ekarna får frihuggas, vid behov.
- Träd som faller över stigen eller vägen ska dras åt sidan och lämnas som död ved i reservatet.
- Riskträd som riskerar att falla över vägen får tas ner, men ska lämnas som död ved i reservatet.
- Gran ska röjas, vid behov.
- Främmande och/eller invasiva arter ska röjas bort då fort de upptäcks.

6 Friluftsliv

Örups almskog, kärr och ängar ligger i ett böljande odlingslandskap genomdraget av flacka dalgångar i närheten av Örups slott. Reservatet nås enklast med bil, men det går även bra att cykla hit. En stig leder genom skogen och ytterligare en genom betesmarken. Två toaletter, varav en är tillgänglighetsanpassad samt bänk med bord finns vid parkeringen där det även finns en informationsskylt.

Parkering, informationsskylt, bänk med bord, stigar, stängselgenomgångar, spång och gränsmarkeringar ska regelbundet ses till och underhållas av förvaltaren.

Toaletterna underhålls av kommunen.

Åtgärder för friluftsanordningar presenteras i tabell 3 och dess lokalisering i bilaga D.

7 Jakt och fiske

Inga inskränkningar finns i jakträtten. Enligt föreskrifterna för reservatet får tre mobila jakttorn uppföras. Siktgator för jakt får inte röjas. Jakt eller ökad jakt på framför allt vildsvin behöver genomföras då dessa orsakar skada i reservatet.

8 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreservat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

9 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

10 Dokumentation och uppföljning

10.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

10.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas efter ny kunskap.

11 Kostnadsansvar och prioriteringar

Där samhället finansierar skötselåtgärder genom andra insatser, t.ex. miljöersättning, ersättning för restaurering etc. kan inte dessa (eller motsvarande) åtgärder utföras eller finansieras av reservatsförvaltningen.

Tabell 3. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötsel- område	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Markskötsel					
Bete	Årligen	1.1, 1.2	Förvaltaren/mark- ägaren	1	Inga markskador får uppkomma
Slätter	Årligen	1.2	Förvaltaren	1	Skärande/klipp- ande redskap
Slätter	Vid behov	1.1	Förvaltaren		Skärande/klipp- ande redskap
Underhållsröjning	Vid behov	1.1, 1.2	Förvaltaren	1	Inga markskador får uppkomma
Underhållsbränning	Vid behov	1.1	Förvaltaren	2	
Underhållsbränning	Endast vid restaurerings- behov	1.2	Förvaltaren	2	
Frihuggning av grova ekar	Vid behov	2	Förvaltaren	2	Motormanuellt
Nedtagning av riskträd	Vid behov	2	Förvaltaren	1	
Röjning av gran	Vid behov	2	Förvaltaren	1	Motormanuellt
Bekämpning av främmande och/eller invasiva arter	Vid behov	Hela området	Förvaltaren/mark- ägaren	1	
Anläggningar					
Underhåll av parkeringsplats	Vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	3	
Underhåll av informationsskylt	Vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	2	
Underhåll av toaletter	Vid behov	Enligt bilaga D	Kommunen	3	
Underhåll av stängsel	Vid behov	1.1, 1.2	Förvaltaren/arre- ndatorn	1	
Underhåll av stängselgenomgångar	Vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	2	
Underhåll av spång	Vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	2	
Markering och underhåll av stigar	Vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	2	
Underhåll av bänk med bord	Vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	2	

12 Rödlistade arter

Tabell 4. Förekomst av:

- signalarter (S), som används för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden (Artdatabanken 2021)
- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Artdatabanken 2020)
- arter (ÅGP) som omfattas av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter
- arter (EU) är de arter som för vilka Sverige ska peka ut Natura 2000-områden, det vill säga arter som är listade i EU:s fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) bilaga 1, art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 2 eller listan över arter våtmarksfåglar som angetts förekomma inom Natura 2000-områden i Sverige.

Nedanstående artförteckning innehåller 60 rödlistade arter. Uppgifterna är tagna mellan 2000–2021.

Art	Kategori	Natura 2000-kod	Inventerings- datum	Källa/ Uppgiftslämnare
Mossor				
Guldlockmossa	S		2011-12-27	Artportalen
Kalkkällmossa	S		2006-07-04	Artportalen
Kamtuffmossa	S		2006-07-04	Artportalen
Källmossa	S		2017-07-01	Artportalen
Platt fjädermossa	S		2011-12-27	Artportalen
Trubbfjädermossa	S		2017-07-01	Artportalen
Lavar				
Stiftklotterlav	NT		2011-12-27	Artportalen
Kärlväxter				
Ask	EN		2021-04-08	Egen observation
Axag	S		2021-07-04	Artportalen
Desmeknopp	NT		2014-04-12	Artportalen
Dikesskräppa	EN		2017-07-01	Artportalen
Fläcklungört	VU		2017-05-15	Artportalen
Hålnunneört	NT		2020-04-25	Artportalen
Klasefibbla	NT		2017-06-10	Artportalen
Kärrjohannesört	NT		2017-07-01	Artportalen
Loppstarr	NT		2017-06-10	Artportalen
Majviva	NT		2021-05-22	Artportalen
Plattsäv	VU		2006-07-07	Artportalen
Raggarv	VU		2021-05-20	Artportalen
Skogsalm	CR		2021-04-08	Egen observation
Smävänderot	VU		2021-05-22	Artportalen
Sommarfibbla	NT		2017-07-01	Artportalen
Stor häxört	S		2019-07-17	Artportalen
Strävlost	S		2017-07-01	Artportalen
Svinrot	NT		2021-05-20	Artportalen
Tvåblad	S		2018-06-01	Artportalen
Vätteros	S		2019-04-13	Artportalen
Ängsskära	NT		2017-06-10	Artportalen
Ängsstarr	NT		2017-07-01	Artportalen
Svampar				
Borstskölding	S		2005-10-12	Artportalen
Ekticka	NT		2005-05-31	Artportalen
Flockig puderskivling	VU		2003-10-05	Artportalen
Gul puderskivling	VU		2006-09-23	Artportalen
Gulfotshätta	S		2005-09-24	Artportalen
Kastanjevaxskivling	S		2003-10-05	Artportalen
<i>Lopadostoma pouzarii</i>	NT		2011-12-27	Artportalen
Lundticka	VU		2005-09-20	Artportalen
Piggfjällskivling	EN		2006-10-15	Artportalen
Prakttagging	EN		2003-10-05	Artportalen
Rosengröppa	NT		2005-09-20	Artportalen
Rödskölding	EN		2006-09-23	Artportalen
Stenticka	NT		2005-09-20	Artportalen
Stjärnnästing	NT		2006-05-06	Artportalen
Stor tratticka	NT		2005-09-24	Artportalen
Stor vaxtagging	DD		2005-09-20	Artportalen
Sumpäggschamp	NT		2017-07-01	Artportalen
Svartöra	NT		2011-12-27	Artportalen

Art	Kategori	Natura 2000-kod	Inventeringsdatum	Källa/Uppgiftslämnare
Sydlig sotticka	NT		2011-12-27	Artportalen
Taggfjällskivling	NT		2005-09-20	Artportalen
Vit vedfingersvamp	NT		2008-10-12	Artportalen
Ryggradslösa djur				
Almsnabbvinge	NT		2016-07-17	Artportalen
Backvisslare	VU		2020-05-26	Artportalen
Blanksvart trämyra	S		2017-05-15	Artportalen
Bokoxe	S		2019-07-19	Artportalen
Brunrött rovfly	NT		2019-07-17	Artportalen
Gördelrovfluga	VU		2009-06-24	Artportalen
Kalkkärrsgrynsnäcka	EU, NT	1013	2005-08-25	Artportalen
Ligusterfly	NT		2019-07-17	Artportalen
Mindre bastardsvärmare	NT		2021-07-04	Artportalen
Mindre blåvinge	NT		2013-06-06	Artportalen
Mulmknäppare	VU		2010-08-08	Artportalen
Mångstreckad fältnätare	NT		2017-05-15	Artportalen
Sexfläckig bastardsvärmare	NT		2009-07-02	Artportalen
Smalgrynsnäcka	EU	1014	2005-08-25	Artportalen
Sotnätjäril	NT		2021-07-04	Artportalen
Storplattnos	NT		2017-05-15	Artportalen
Svartbrun klaffnätare	NT		2019-07-17	Artportalen
Svartryggig strömvapenfluga	NT		2011-08-01	Artportalen
<i>Terellia plagiata</i>	NT		2012-07-30	Artportalen
Violettkantad guldvinge	NT		2013-06-06	Artportalen
Ädelguldbagge	NT		2016-08-01	Artportalen
Fåglar				
Buskskvätta	NT		2020-06-17	Artportalen
Fjällvråk	NT		2019-05-05	Artportalen
Gulspurv	NT		2020-06-17	Artportalen
Spillkråka	NT		2021-07-04	Artportalen
Ärtsångare	NT		2019-05-05	Artportalen
Ryggradsdjur				
Sandödlan	VU, ÅGP		2014-08-05	Artportalen

13 Källor

Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Artdatabanken 2021. Signalarter. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Artportalen, <https://artportalen.se/>.

Bager, H. & Persson, A. 2009. Skånes Rikkärr.

Fig. 1. Lantmäteriets geodatasamverkan.

Fig. 2. Lantmäteriets geodatasamverkan.

Fig. 3. Buhrmans Skånekarta från 1684.

Fig. 4. Geometrisk avmätning från 1727.

Fig. 5. Ekonomiska kartan från 1910. Kristianstads läns hushållningssällskap. Kartblad 84.

Hall, J. 2015. Örups almskog – Ett område i förändring. Biologiska institutionen, Lunds universitet.

Olsson, A. 2011. Förslag till ändringar inom Natura 2000-området Örupskärr (SE0420132) i Tomelilla kommun.

Rosquist, G. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-området Örupskärr.

Tyler, C. 1975. Örups kalkkärr - Vegetationsbeskrivning och skötselplan. Meddelanden från Avdelningen för Ekologisk Botanik, Lunds universitet. Årg 3, nr 9, december 1975.

Bilaga A, Skötselområdeskarta Naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar, Tomelilla kommun

Länsstyrelsen
Skåne

0 50 100 150 Meter

- 1.1 - Öppen betesmark
- 1.2 - Rikkärr
- 2 - Skog

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-15270-2021

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga B, Natura 2000-naturtypskarta Naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar, Tomelilla kommun

Länsstyrelsen
Skåne

0 50 100 150 Meter

6210 - Kalkgräsmarker
6270 - Silikatgräsmarker
6411 - Fuktängar Kalkfuktäng

7230 - Rikkärr
Natura 2000 Örupskärr SE0420132
Naturreservatets gräns

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-15270-2021

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga C, Fornlämningar Naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar, Tomelilla kommun

- Fornlämning
- Naturreservatets gräns

Länsstyrelsen
Skåne

0 50 100 150 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-15270-2021

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga D, Friluftslivskarta Naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar, Tomelilla kommun

Länsstyrelsen
Skåne

0 50 100 150 Meter

- Informationsskylt
- P-plats
- Rastplats
- Stängselgenomgång
- Toalett

- Toalett tillgänglighetsanpassad
- Spång
- Stig
- Väg
- Naturreservatets gräns

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-15270-2021

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Naturreseptatet Örups almskog, kärr och ängar i Tomelilla kommun syftar till att bevara ett ålderdomligt odlingslandskap med markanvändningstyper som har ett dokumenterat ursprung tillbaka i 1600-talet.

En del av Länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefulla natur- och friluftsområden genom att bilda naturreseptat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med reseptatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftslivet.

**Länsstyrelsen
Skåne**

www.lansstyrelsen.se/skane

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Naturskyddsenheten
Jenny Hall
010 - 224 10 10 (vxl)
skane@lansstyrelsen.se

SAMMANSTÄLLNING AV INKOMNA YTTRANDE

Skogsstyrelsen, (2022-01-13)

Skogsstyrelsen har ingen information att tillföra som har bäring på detta.

Trafikverket, (2021-01-13)

Trafikverket har tagit emot ovan rubricerat ärende för yttrande och har inget att erinra.

Cecilia Schwartz (2021-01-24)

Har tagit del av föreläggandet och skulle bara vilja förtydliga att gränsen mot kärret ska gå mitt i stenmuren.

Länsstyrelsens bemötande

Gränsen är inmätt av Skogsstyrelsen, och gränsen till det tillkommande kärret går mitt i stenmuren. Information om var gränsen går har förtydligats i texten i beslutsdokumentet.

Naturskyddsföreningen i Skåne (2022-01-27)

Naturskyddsföreningen i Skåne är markägare till delar av naturreservatet som berörs av detta ärende. Vi har inget att erinra utan ser positivt på förändringarna som föreslås.

SGU, (2022-01-26)

Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig.

Lunds botaniska förening (2022-01-31)

Lunds botaniska förening har inget att erinra mot förslaget att ändra naturreservatet och de föreskrifter och åtgärder som föreslås för att bevara och utveckla områdets biologiska mångfald.

Det är bra att man tydligare anger reservatets gränser och inkluderar det nya området vars ekar blir ett bra ekologiskt tillskott. Det är viktigt att se till att majviva (*Primula farinosa*) har goda betingelser. Den kräver lagom mängd fukt och kalk och

Postadress	Besöksadress	Telefon / Fax	Bankgiro	E-post och webb	Sociala medier
205 15 Malmö	Södergatan 5	010-224 10 00 vx	102-2847	skane@lansstyrelsen.se	Facebook: lansstyrelsenskane
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	010-224 11 00		www.lansstyrelsen.se/skane	Twitter: @lstskane

det ska vara mark där det bildas kalktuff. Där bör man vara vaksam på effekter av klimatförändringar som kan höja eller sänka fuktigheten.

Vad gäller förekomsten av främmande arter är det viktigt att dessa bekämpas. Vid Tularpsån har man fått parkslidet nedbetat av boergetter och man hade 2020 funderingar på att låta (vild)svin böka upp rötterna.

Länsstyrelsen bemötande

Klimatförändringarna är ett känt hot, länsstyrelsen är medveten om att klimatförändringarna kan ändra förutsättningarna för flera prioriterade naturtyper, där rikkärr är en. Länsstyrelsen arbetar för att bevara och sköta rikkärrsmiljöer på ett ändamålsenligt sätt.

Vad gäller bekämpningen av parkslide är svårt att veta vilka metoder som är mest effektiva, men i nuläget är bekämpning med hjälp av vildsvin inte aktuellt som metod.

E.ON Energidistribution AB (2022-02-01)

E.ON Energidistribution AB (E.ON) har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende och har följande synpunkter.

E.ON tillstyrker förslag till beslut om naturreservatet under förutsättning att nedanstående yrkande om ändringar i föreskrifter införs.

Yrkanden

Att det i undantagen från föreskrifter framgår att:

- Tillåter motordrivna maskiner i, till och från ledningsstråket, även innefattande parkering av fordon
- Det ska framgå i föreskrifterna att förändring av elnätet får tillståndsprövas
- Att dispensförfarandet helt utgår för befintliga anläggningar

Bakgrund till yrkande

Inom det naturreservatsområdet har E.ON ett befintligt elnät som består av markförlagda lågspänningskablar.

Underhåll och reparation

För att säkerställa ellagens krav på säkra, tillförlitliga och effektiva elleveranser (3 kap. 1 § ellagen) måste E.ONs underhåll av elledningar även fortsättningsvis kunna genomföras och bedrivas på ett rationellt och kostnadseffektivt sätt.

Vid kabelfel eller andra typer av fel är det nödvändigt att få reparera ledningen. För att kunna utföra nödvändig drift och nödvändigt underhåll samt reparation av ledningarna är det en förutsättning att motordrivna maskiner kan framföras i samt till och från ledningsstråket. Detta innebär att schaktning/grävning måste få utföras där reparation och underhåll krävs.

Om det i naturskyddet ska ingå att kvarlämna fällda träd kan E.ON göra det under förutsättning att E.ON inte hålls ansvariga för skogsskyddet.

Med hänsyn till det ovan framförda är det viktigt att det tydligt framgår av föreskrifternas undantag att körning men även parkering får ske för underhåll av ledningarna. Det är bra att det framgår av föreskrifterna att naturreservatet inte ska utgöra hinder för underhåll/ombyggnad/reinvestering. Det bör dock vara tydligt att även akut felavhjälpning som oftast innebär att man måste gräva är lovligt, se mer nedan.

Samråd och dispens

Reparationsåtgärder på en kraftledning kan vara av akut karaktär. Avbrott kan innebära påtaglig påverkan på människors säkerhet och välbefinnande och måste därför åtgärdas omedelbart. Enligt ellagen får dessutom elavbrott inte vara längre än 24 timmar. Vid sådana tillfällen är ett tillstånds- eller dispensförfarande inte lämpligt. Vid akuta åtgärder vill därför E.ON att det i beslutshandlingarna kompletteras med att samråd kan ske efter att arbetet inletts samt att dispensförfarandet helt ska utgå.

För planerade åtgärder på befintliga anläggningar anser E.ON att ett samråd med Länsstyrelsen enligt 12 kap 6§ MB tillsammans med eventuella försiktighetsåtgärder är ett lämpligt förfarande. Dispens från naturreservatets föreskrifter får enligt 7 kap 7, 26 §§ MB enbart ske om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med föreskriftens syfte. För att kunna uppnå god leveranssäkerhet av el måste E.ON utan undantag kunna utföra ovan nämnda underhållsåtgärder. Därför motsätter sig E.ON kravet på dispens för redan befintliga ledningar.

Anslutningsplikt

Om det i framtiden blir aktuellt med förändring av elnätet och/eller nyanslutning inom eller i närheten av området, bör det framgå i reservatföreskrifterna att förändring av elnätet får tillståndsprövas. När en begäran om utökning av elnätet görs har E.ON anslutningsplikt och kan inte neka en anslutning till elnätet.

Jakttorn/Vindskydd

Byggnader, jakttorn eller liknande får inte utan ledningshavarens medgivande uppföras på närmare avstånd än 3 meter från markkablar.

Övrigt

E.ON förutsätter att hänsyn tas till ovanstående synpunkter samt att vi i fortsättningen kan sköta om våra anläggningar enligt gällande föreskrifter och

standarder.

Länsstyrelsens bemötande

I beslutet framgår att föreskrifterna under A och C skall inte utgöra hinder för drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar tillhörande kommunen, el- och teledistributör. Detta innebär att motordrivna maskiner får framföras och parkeras vid ledningstråk i samband skötsel och underhåll av ledning.

Det framgår även av beslutet att Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter, dvs eventuell förändring av befintligt elnät med t.ex. ny dragning kommer att prövas.

I samband med utförande av arbeten skall samråd ske med länsstyrelsen. Vid akuta reparationer kan dessa samråd ske sedan arbetena inletts.

Under rubriken upplysningar i beslutet har specificerats att jaktorn inte utan ledningshavarens medgivande får uppföras på närmare avstånd än 3 meter från markkablar.

Försvarsmakten (2022-02-01)

Försvarsmakten har inget att erinra i rubricerat ärende

Naturvårdsverket (2022-02-01)

Naturvårdsverkets ställningstagande

Naturvårdsverket avstyrker länsstyrelsens förslag till beslut och anser att länsstyrelsen istället ska upphäva gällande beslut och fatta ett nytt beslut där geografisk utbredning samt föreskrifter m.m. för hela området meddelas. Naturvårdsverkets samlade bedömning är att det föreslagna beslutet riskerar att bli så otydligt att det föreligger risk för misstolkningar vad gäller föreskrifternas innebörd.

Naturvårdsverket emotser ett nytt förslag för samråd enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (ärende av vikt).

Skäl

Bakgrund

Länsstyrelsen i Skåne har den 22 december 2021 inkommit med en remiss gällande förslag till beslut om utökning, ändrade föreskrifter och ny skötselplan för naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar i Tomelilla kommun. Samråd har även genomförts för naturreservatsobjektet i handläggningssystemet "VIC Natur, DOS".

I det nu aktuella förslaget till beslut har Länsstyrelsen infört följande ändringar efter att samrådet i VIC Natur genomfördes:

- Tillägg av föreskrift B5 i hela området
- Införande av undantag från samtliga föreskrifter i hela området för mobila jakttorn
- Upphävande av C-föreskrifter i det befintliga naturreservatet samt införande av nya enhetliga C-föreskrifter för hela området.

Skäl för ställningstagande

I Naturvårdsverkets vägledning "Hantering av gällande beslut", sidorna 9-10, beskrivs hur en geografisk utökning av ett reservat kan beslutas genom att man inför samma syfte, skäl och föreskrifter för den nya, tillagda delen. I det aktuella förslaget till beslut har länsstyrelsen valt att utöver utökad geografisk avgränsning införa ett ytterligare undantag från B-föreskrifterna om främmande/invasiva arter samt ett undantag från alla föreskrifter om utplacering av jakttorn. Båda dessa undantag är att betrakta som upphävande av gällande beslut om föreskrifter. För att få helt eller delvis upphäva ett gällande beslut meddelat enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken ska det finnas synnerliga skäl, vilket följer av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken. Beslutsförslaget ska därför innehålla en utförlig motivering av detta liksom en konsekvensbedömning av upphävandet. Beslut om upphävande får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område, vilket följer av 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken. För det fall att länsstyrelsen bedömer att det inte är möjligt att ställa krav på en ändamålsenlig kompensation, behöver beslutet ändå innehålla en motivering av det.

Vad gäller undantag för invasiva arter bedömer Naturvårdsverket att skäl kan finnas för att införa detta undantag i hela naturreservatet. Problem med att invasiva arter kan hota den biologiska mångfalden har uppmärksammatats mer och mer på senare tid. Införande av föreskriften är i enlighet med reservatets syfte. Länsstyrelsen behöver dock formulera en motivering som förklarar varför den nya föreskriften behövs för att tillgodose syftet med reservatet.

Vad gäller införande av undantag för tre mobila jaktorn bedömer Naturvårdsverket att skäl kan finnas även för ett sådant undantag. Föreskrifterna utgör inget hinder för jakt. Jakt bör kunna få bedrivas på ett sedvanligt sätt (bästa möjliga sätt utifrån jaktetisk synvinkel). Länsstyrelsen behöver dock formulera en motivering till detta som förklarar varför den nya föreskriften är behövs för att tillgodose syftet med reservatet.

Utöver detta så upphävs de gamla C-föreskrifterna och nya införs för hela området. Inga synnerliga skäl krävs för upphävande av föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken.

Det beslut som föreslås skulle få till följd att två reservatsbeslut kommer att gälla parallellt för samma geografiska område och att man behöver läsa dem båda för att få information om vilka föreskrifter som gäller. Det gällande beslutets A- och B-föreskrifter fortsätter att gälla. Dock införs undantag från gällande A- och B-föreskrifter enligt detta förslag. Utöver det framgår C-föreskrifterna, samt geografisk utbredning av det nya beslutet. Naturvårdsverket bedömer således att det föreslagna beslutet riskerar att bli så otydligt att det föreligger risk för misstolkningar vad gäller föreskrifternas innebörd. Länsstyrelsen bör därför upphäva gällande beslut och fatta ett nytt beslut där geografisk utbredning samt föreskrifter m.m. för hela området meddelas.

Länsstyrelsens bemötande

Länsstyrelsen delar inte Naturvårdsverkets uppfattning att detta utökningsbeslut och ändrade föreskrifter utgör en sådan stor risk för otydligheter och misstolkningar att ett helt nytt reservatsbeslut bör fattas och gällande beslut upphävas. Det finns planer på att inom något år utvidga området med en naturtyp som inte tidigare ingått i naturreservatet och då kommer man att behöva göra ett helt nytt reservatsbeslut. Länsstyrelsen har kommunicerat med Naturvårdsverket om denna fråga.

Reservatsbeslutet har kompletterats med utförliga motiveringar, konsekvensbedömning av upphävandet och synnerliga skäl vad gäller undantag till A-föreskrifter och kompletterande B-föreskrifter.

2022-11-17

Dnr 511-15270-2021
1270–211

Kontaktperson
Naturskyddsenheten
Jenny Hall
010-224 10 00
skane@lansstyrelsen.se

Konsekvensutredning enligt 4 § förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, avseende förslag till ordningsföreskrifter för naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar i Tomelilla kommun

BAKGRUND

Länsstyrelsen beslutar om nya föreskrifter för naturreservatet Örups almskog, kärr och ängar, Tomelilla kommun. Enligt 4 § förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning av de föreslagna ordningsföreskrifterna för naturreservatet. Länsstyrelsen har gjort en sådan konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna som har karaktären av normföreskrifter, dvs. de föreskrifter som riktar sig till allmänheten.

KONSEKVENsutredning

Syftet med föreskrifterna

Föreskrifterna reglerar rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt i reservatet. Syftet är att trygga ändamålet med reservatet så att skador på naturen inte uppstår eller så att den biologiska mångfalden inte påverkas negativt. Detta uppnås genom att anpassa områdets tillgänglighet för de naturvärden som finns där. Genom reservatsbeslutet omformuleras begränsningar vad gäller t.ex. grävning, övernattnings, eldning, störning av betesdjur, plockande av växter, åverkan på buskar och träd, uppförande av anläggningar eller främmande föremål, skyltuppsättning, deponering av trädgårdsavfall, skada på anläggningar eller hägnader och parkering.

Postadress	Besöksadress	Telefon / Fax	Bankgiro	E-post och webb	Sociala medier
205 15 Malmö	Södergatan 5	010-224 10 00 vx	102-2847	skane@lansstyrelsen.se	Facebook: lansstyrelsenskane
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	010-224 11 00		www.lansstyrelsen.se/skane	Twitter: @lstskane

Tabell 1. Jämförelse mellan tidigare och beslutade ordningsföreskrifter. OBS att det kan finnas undantag från föreskrifter utan att det syns i tabellen, se under rubrik undantag i beslutet.

Tidigare föreskrift	Ändrad föreskrift
spräcka, gräva, borra, måla eller på annat sätt skada stenar, block, hållar eller terrängformer	gräva, borra, måla eller på annat sätt skada mark, sten, eller naturföremål
tälta eller ställa upp husvagn, husbil eller liknande	tälta, eller sätta upp utrustning för övernattning ställa upp husvagn, husbil eller liknande under tiden 00:00-05:00
göra upp eld annat än på för ändamålet anvisad plats	elda annat än med friluftskök
avsiktligt störa djurlivet t ex genom närgången fotografering av fågelbo	medvetet störa betesdjur
plocka eller gräva upp växter, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar	plocka eller gräva upp växter föra bort död ved, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar
utföra någon form av anläggning eller ställa upp för reservatet främmande föremål	uppföra någon form av anläggning eller placera ut för naturreservatet främmande föremål
anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning	placera eller sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, eller liknande
deponera trädgårdsavfall eller på annat sätt skräpa ned i området	deponera trädgårdsavfall eller på annat sätt skräpa ned i området
göra skada på hägnader eller andra anordningar	göra skada på hägnader eller andra anordningar
parkera annat än på anvisad plats, framföra motordrivet fordon annat än på för ändamålet upplåten väg,	parkera utanför anvisade parkeringsplatser
Föreskrifter som försvinner	
på ett störande sätt använda radio, bandspelare, musikinstrument eller annan ljudanläggning	
anordna tävling eller bedriva verksamhet som kan inverka störande på naturmiljön	
rida eller köra med häst	

De flesta föreskrifterna omformuleras något, men har i princip samma innebörd som tidigare. Vissa föreskrifter tas bort, då de inte anses nödvändiga.

Effekter

En inskränkning som görs är att eldning förbjuds i naturreservatet. Det har tidigare varit tillåtet att göra upp eld på anvisad plats, men då det inte funnits några anvisade platser så har det varit förbjudet för allmänheten att elda i naturreservatet. Nu tillåts eldning med friluftskök.

Påverkan på allmänhetens friluftsliv bedöms vara ringa. De föreslagna ordningsföreskrifterna innebär inte att möjligheten att utnyttja området, i enlighet med vad som annars gäller enligt allemansrätten, påtagligt försvåras.

Kostnader

De föreslagna föreskrifterna bedöms inte medföra några tillkommande kostnader av betydelse för vare sig allmänheten, markägare, nyttjanderättsinnehavare eller kommunen. Kostnaden för skyltning och anläggningar för friluftslivet finansieras av Länsstyrelsen genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Om du vill överklaga Länsstyrelsens beslut ska du skriva till Regeringen, Miljödepartementet. Överklagandet ska dock skickas till skane@lansstyrelsen.se eller Länsstyrelsen Skåne, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 16 december 2022. Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).